

ÅRSRAPPORT 2016

HMN Naturgas I/S
CVR- NR.: 32505821
Gladsaxe Ringvej 11
DK-2860 Søborg
Godkendt d. 5 maj 2017
Dirigent: Torben Nielsen

HMN NATURGAS I/S

HMN NATURGAS I/S

GLADSAXE RINGVEJ 11, 2860 SØBORG

ÅRSRAPPORT 2016

CVR-NR. 3250 5821

INDHOLD

Ledelsesberetning	3
Året kort	3
Gasmarkedet	4
Energipolitik	6
Grøn omstilling	9
Udviklingsaktiviteter	11
Revisionskomite	11
Lovpligtig redegørelse for samfundsansvar iht. ÅRL, § 99 a	12
Lovpligtig redegørelse for det underrepræsenterede køn iht. ÅRL, § 99 b	13
Virksomhedens interne kontrol og rapportering	14
Særlige risici	15
Udvikling i aktiviteter og økonomiske forhold i 2016	16
Hoved- og nøgletaloversigt for koncernen	19
Ledelsespåtegning	20
Den uafhængige revisors revisionspåtegning	21
Totalindkomstopgørelse	27
Balance	28
Pengestrømsopgørelse	30
Egenkapitalopgørelse	31
Noter	33
Selskabsoplysninger	67

LEDELSESBERETNING

Året kort

Årets resultat

Det samlede regnskabsresultat for 2016 viser et overskud på 207,4 mio. kr. efter skat for HMN Naturgas-koncernen. Dette skyldes et overskud på 83,2 mio. kr. i HMN GasNet P/S samt et overskud i HMN Naturgas A/S på 129,3 mio. kr.

Moderselskabets nettogæld blev nedbragt med 138 mio. kr. – fra 330 mio. kr. til 192 mio. kr. pr. ultimo 2016. Koncernen har pr. ultimo 2016 et nettotilgodehavende på 443 mio. kr. I 2015 havde koncernen til sammenligning et nettotilgodehavende på 69 mio. kr.

Årsrapporten aflægges efter de internationale regnskabsstandarder, IFRS. Dette indebærer, at årsrapporten for 2016 udgøres af et moderselskabsregnskab for HMN Naturgas I/S samt et koncernregnskab, hvor moderselskabet er konsolideret med datterselskaberne:

- HMN GasNet P/S
- HMN Naturgas Holding ApS med datterselskaberne HMN Naturgas A/S, HMN Gastankstationer ApS og HMN Biogas ApS
- HMN Komplementar ApS.

Ny koncernstruktur

HMN Naturgas-koncernen ændrede sin selskabsstruktur pr. 31. december 2015. Omstruktureringen har samlet den politiske og administrative ledelse af hele koncernen i et kommunalt interessentskab, HMN Naturgas I/S, som er moderselskab i koncernen. Kommercielle aktiviteter organiseres i datterselskabet HMN Naturgas A/S, distributionsaktiviteter i datterselskabet HMN GasNet P/S og udviklingsaktiviteter i datterselskaberne HMN Biogas ApS og HMN Gastankstationer ApS.

Med den nye selskabsstruktur er den politiske og administrative styring af koncernens aktiviteter blevet styrket. På de interne linjer er der et fortsat fokus på effektivitet for at sikre vores kunder de laveste priser. Samtidig er en mere entydig struktur og profil til gavn for at kunne tale gassens sag i en tid, hvor energi og forsyning står højt på den politiske dagsorden.

Kundernes selskab

HMN Naturgas-koncernen er som kundernes selskab fokuseret på at sikre vores kunder lave priser på gassen og distribu-

tionen samt gennemsigtige og fair vilkår for deres gasforsyning. Vi vil gøre det nemt at være kunde.

Koncernen har derfor vedvarende fokus på effektivitet og produktivitet for at holde omkostningerne nede. Heraf følger et vedholdende arbejde med at optimere arbejdsgange og tværgående processer og løbende at tilpasse forretning og organisation. For at HMN Naturgas-selskaberne fortsat kan opfylde kundernes forventninger, er der i koncernen strategisk fokus på at digitalisere kundebetjening, som forventes at blive en stadig vigtigere parameter i konkurrencen om kunderne. Vi oplever, at kunderne efterspørger en større digital adgang til virksomheden, både via adgang til deres egne data og i kontakten til selskabet. Det er dog vigtigt for os, at den digitale adgang ikke bliver den eneste mulighed – men derimod et supplement og et tilvalg for kunden.

HMN Naturgas-selskaberne har siden gaskoncernens liberalisering i 2004 fokuseret på kerneydelsen og på løbende at vedligeholde og forbedre kundebetjeningen. Det er vigtigt, at kunderne har let, hurtig og problemfri adgang til selskabet, når kunderne har behov for det, og hurtigt kan få afhjulpethed problemer og få svar på deres spørgsmål. Det er vigtigt, at kunderne får en forståelig og korrekt regning, og det er vigtigt, at kunderne får en konkurrencedygtig pris. Det er opfattelsen i koncernen, at alle tre punkter opfyldes, og det bekræftes af kunderne, som i kundetilfredshedsundersøgelser udtrykker meget stor tilfredshed med HMN Naturgas-selskaberne, og som er særdeles loyale. Særligt kundeservicen vurderes positivt af kunderne, ligesom kunderne i meget høj grad oplever, at det er nemt at være kunde.

HMN Naturgas-koncernen arbejder samtidig for at sikre, at det frie valg af gasleverandør foregår så enkelt og ukompliceret som muligt for at understøtte den frie konkurrence i markedet.

2016 har været endnu et år med meget lave gaspriser, som slår direkte igennem over for forbrugerne. Et nyt udbud af forsyningspligten i det forgangne år cementerede de meget lave forbrugerpriser. For de mindre kunder betyder det, at de ikke har et økonomisk incitament til at skifte gasleverandør. Antallet af leverandørskift har derfor været relativt beskedent. Det samme gør sig gældende for konverteringer til fjernvarme, hvor færre end tidligere vælger at skifte i områder godkendt til at overgå til fjernvarme. Det skyldes, at fjernvarmepriserne i disse områder ofte ikke er brugerøkonomisk fordelagtige i forhold til de lave gaspriser.

Grøn gas til gavn for alle

I den grønne omstilling produceres der mere og mere af den CO₂-neutrale biogas, og den bliver i stigende grad sendt ud i naturgasnettet som erstatning for den fossile naturgas. HMN Naturgas-selskaberne ser det som en væsentlig opgave at

være med til at sikre, at de ganske betydelige ressourcer, som findes i landbruget og affalds- og spildevandssektoren, udnyttes til biogasproduktion, og at denne biogas udnyttes optimalt i energisystemet. Det giver en klar klimagevinst i form af både lavere CO₂-udledning og lavere metanudledning.

Gasmarkedet

Ultimo 2016 havde det kommercielle selskab HMN Naturgas A/S godt 222.000 kunder, heraf ca. 12.500 husholdningskunder, som alene bruger naturgassen til madlavning, 200.000 private kunder, der bruger gas til opvarmning, og 9.500 erhvervs-kunder og kraftvarme- og fjernvarmeproducenter. Kunderne er fordelt med ca. 164.000 i hovedstadsområdet og ca. 55.000 i det midt- og nordjyske område, mens ca. 3.000 kunder fra andre distributionsområder også har valgt HMN Naturgas A/S som leverandør. Ved udgangen af 2015 var det samlede antal af forsynede kunder til sammenligning ca. 226.500.

HMN GasNet P/S havde ultimo 2016 ca. 252.000 distributionskunder med et samlet årsforbrug på ca. 1.498 mio. m³ naturgas, hvoraf ca. 554 mio. m³ leveres til private kunder.

I Danmark er der ca. 20 konkurrenter på gasmarkedet. Samlet set har konkurrencen betydet lavere priser for ikke bare de store kunder, men nu også for de mindre og de mellemstore kunder, og der synes at være etableret et mere naturligt forhold mellem priserne for mindre og større kunder end det, der har været gældende tidligere.

Konkurrencesituationen har de sidste mange år udviklet sig kraftigt. For de større kunder er udbud og leverandørskift blevet en naturlig sag. Kundernes kendskab til konkurrencemarkedet samt leverandørernes interesse for markedet er modnet. Marginer – også for de private kunder – er i dag blevet så små, at der for kunderne i praksis ikke er noget økonomisk at hente ved at skifte leverandør.

Der er kommet flere nye aktører på markedet gennem de seneste år. Flere selskaber har gjort deres indtog og er blevet aktive på markedet for de mindre kunder – herunder privatkundermarkedet – med tilbud på Gaspoint Nordic-indeksering og fastpriser. HMN Naturgas A/S har dog kunnet fastholde sin markedsposition.

HMN Naturgas A/S har i løbet af 2016 fastholdt markedsandelen, således at ca. 45 % af det danske marked forsynes af HMN Naturgas A/S. Antallet af kunder i selskabet har været næsten konstant siden 2009.

Udbud af forsyningspligten

HMN Naturgas A/S havde indtil den 1. maj 2013 forsyningspligtbevillingen udstedt af Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet,

dengang Klima-, Energi- og Bygningsministeriet, i HMN GasNet P/S' forsyningsområde. Forsyningspligtbevillingen indebærer, at selskabet mod betaling skal levere naturgas til forbrugere, der ikke gør brug af muligheden for at vælge leverandør.

Fra 2013 kom forsyningspligtbevillingerne i udbud. Bevillingerne blev fra 2013 til 2016 tildelt NGF Nature Energy A/S i alle tre distributionsområder. Fra 2016 til 2019 blev den tildelt DONG Energy i HMN GasNet P/S' og NGF Nature Energy A/S' distributionsområder, mens NGF Nature Energy A/S fik bevillingen i DONG Energys distributionsområde. Tildelingen sker til det selskab, som byder den laveste pris i perioden på nogle forhåndsfastlåste vilkår.

Bevillingen udløber den 1. april 2019, men kan af Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet forlænges ad to omgange med seks måneder til endeligt udløb den 1. april 2020. Det er vores forventning, at forsyningsbevillingen herefter ophører, og at markedet og konkurrencen selv håndterer forsyningen af kunderne.

Udløbet af det første udbud den 1. maj 2016 betød, at prisloftet på DONG Energy, NGF Nature Energy og HMN Naturgas A/S' gamle forsyningspligt-kunder udløb, og at selskaberne herefter selv kunne fastsætte kundepriserne. Resultatet har været en marginal stigning i de faste pristillæg over for de fleste privatkunder.

Den førte prispolitik har betydet, at HMN Naturgas A/S' tab af kunder i forbindelse med tabet af forsyningspligten i 2013 har været meget begrænset. Det samme ser ud til at gøre sig gældende efter det nye udbud af forsyningspligten i 2016. Forsyningspligtreguleringen indebærer, at kunder, som skifter adresse uden at tage stilling til en gasleverandør på den nye adresse, automatisk overgår til forsyningspligtselskabet, som dækker området. Det er imidlertid lykkedes for HMN Naturgas A/S at fastholde gasforsyningen til to tredjedele af alle de kunder i markedet, som har flyttet adresse i den periode, hvor forsyningspligten har været udbudt. Det begrænsede antal leverandørskift er undertiden blevet fortolket som et tegn på, at konkurrencen i markedet ikke fungerer. HMN Naturgas A/S er imidlertid af den modsatte opfattelse – konkurrencen virker, når de resulterende priser, som kunderne tilbydes, er så lave, at der ikke er incitament til at skifte leverandør.

HMN Naturgas A/S har desuden løbende gennemført 'win back'-kampagner rettet mod tabte privatkunder og kampagner for konvertering til naturgas rettet mod ejere af olieopvarmede huse. Der er desuden udsendt information om naturgassens konkurrencedygtighed til potentielle fjernvarmekunder.

Naturgassens konkurrencedygtighed

Olieprisernes store fald gennem de sidste to år har reduceret prisforskellen mellem olien og naturgassen. Hvor naturgassen før var op til 40 % billigere end olien, er naturgassen nu 'kun' 10 % billigere end olien.

For HMN Naturgas A/S har det været muligt at fastholde en pris til naturgaskunderne, som er klart konkurrencedygtig med prisen på opvarmning fra det gennemsnitlige fjernvarmeværk. Dette til trods for at mange fjernvarmeværker benytter brændsler, som er fritaget for energifgifter, mens energifgifter for naturgaskunderne udgør knap halvdelen af den samlede varmeregning.

Gaskøb

HMN Naturgas A/S indkøber hovedparten af naturgassen til kunderne på spotmarkederne, fra dag til dag, med levering i Danmark, Tyskland eller Holland, alt efter hvor gassen kan købes billigst. I foråret 2016 indgik HMN Naturgas A/S en aftale med den statsejede Nordsøfonden om levering af ca. 300 mio. m³ naturgas fra Tyra-plattformen i Nordsøen fra den 1. oktober 2016 til den 1. oktober 2017.

For at kunne afdække selskabets prisrisici indgår HMN Naturgas A/S flere længerevarende aftaler, primært i Holland, som vurderes at være det mest likvide forwardmarked.

HMN Naturgas A/S har i 2016 handlet ca. 2.029 mio. m³ naturgas på engrosmarkedet, leveret i både Tyskland, Holland og Danmark, og har hentet 100 mio. m³ netto op fra naturgaslagrene i Danmark. Af både de handlede mængder og lagermængderne er 1.121 mio. m³ naturgas solgt til egne kunder i Danmark, mens resten er solgt til kunder i Sverige og gensolgt på engrosmarkeder i Tyskland, Holland og Danmark.

Til sikring af selskabets behov for fleksibilitet har HMN Naturgas A/S bl.a. fleksibilitetsmuligheder via langsigtede kapacitetaftaler samt indkøb af kort- og langsigtet lagerplads hos Energinet.dk – Gaslager.

HMN Naturgas A/S har i løbet af 2016 foretaget 6.877 større og mindre gashandler. Det er HMN Naturgas A/S' vurdering, at likviditeten i løbet af 2016 på dag til dag-engrosmarkedet i Danmark er troværdig og tilfredsstillende, men at interdagmarkedet, på trods af en forbedring i løbet af 2016, stadig er præget af en vis illikviditet.

Også i 2016 har der været store naturgasmængder til rådighed i Europa, hvilket har betydet et væsentligt fald i natur-

gasprisen over sommeren. Fra en spotpris på ca. 1,35 kr./m³ primo 2016, faldende til 0,88 kr./m³ medio 2016 og stigende til 1,60 kr./m³ ultimo 2016. Vi har ikke siden efteråret 2009 set så lave gaspriser på markedet som i sommeren 2016.

Compliance – opfyldelse af regler

HMN Naturgas-koncernens datterselskaber er på forskellig vis myndighedsreguleret tæt, og koncernen har derfor et vedvarende fokus på compliance. Compliance indebærer bl.a., at koncernen i sine aktiviteter og via sine processer opfylder de lovmæssige rammer, som koncernen arbejder inden for.

I 2016 har vi yderligere intensiveret arbejdet med compliance for at sikre fortsat klarhed om regler og strømlinede forretningsgange, som er i overensstemmelse med de forpligtelser, koncernen har.

Særligt på det finansielle område indføres der løbende ny regulering, og det er væsentligt for HMN Naturgas-koncernen hele tiden at være fuldt opdateret med hensyn til den nyeste finansielle regulering og kunne understøtte nye regler i vores daglige arbejde – ikke mindst i HMN Naturgas A/S, hvor de finansielle aktiviteter medfører behov for god risikostyring.

Generelt har koncernen fokus på at have klare linjer for arbejdet og for medarbejderne og har i den forbindelse også etableret et internt regelsæt for medarbejdernes ageren i forhold til eksterne samarbejdspartnere.

Forsyningsikkerhed

Gennem de sidste mange år har HMN Naturgas A/S haft særlig fokus på forsyningssituationen i Danmark. I 2013 blev forbindelsen til det tyske gastransmissionssystem færdigudbygget, og forsyningmulighederne fra det tyske net blev forbedret fra den 1. oktober 2014 og endnu mere fra den 1. oktober 2015.

Det er vores forventning, at Danmark fortsat vil have behov for at importere naturgas fra Tyskland, specielt under en kold vinter, og at denne mulighed nu kan opfyldes via den udbyggede forsyning mellem Danmark og Tyskland.

I 2009 blev der afholdt et 'open season'-udbud på uafbrydelig kapacitet mellem det danske og det tyske transmissionssystem, hvor også HMN Naturgas A/S afgav tilbud. På dette grundlag er HMN Naturgas A/S tildelt kapacitet til transport over grænsen fra den 1. oktober 2014 til den 1. oktober 2023.

Med de forstærkninger, som er foretaget af kapaciteterne ved grænsen, forventer HMN Naturgas A/S, at risikoen for flere og længere afbrydelser ved den dansk-tyske grænse vil være minimal og begrænset til yderst kolde perioder. Det vil betyde, at spotpriserne i Danmark vil følge de øvrige nordeuropæiske priser tættere.

Tyra

Tyra-feltet i den danske del af Nordsøen har siden 1984 været centralt for den danske gasproduktion i Nordsøen og har bidraget til en stor del af forsyningen af de danske gaskunder. Tyra-feltet er nu så nedslidt, at det enten skal renoveres for et milliardbeløb eller lukkes permanent. I skrivende stund forhandler regeringen og A. P. Møller – Mærsk fortsat om, hvorvidt staten skal være med til at betale for en eventuel renovering i form af ændrede skattevilkår. A. P. Møller – Mærsk har gjort det klart, at der ikke bliver nogen genopbygning uden en hjælpende hånd fra staten.

Uanset hvad forhandlingerne ender med, vil der ifølge A. P. Møller – Mærsk blive en mindre mængde naturgas til rådighed i Danmark fra Nordsøen fra formentligt den 1. oktober 2018 og minimum frem til den 1. oktober 2021, som er den periode, hvor en eventuel renovering af feltet vil blive foretaget. Efter at gasforbindelsen til Tyskland blev udvidet i både 2013 og 2015, vil denne dog, sammen med de store gaslagre i Danmark, kunne sikre gasforsyningen til både Danmark og Sverige – også i en kold vinter.

HMN Naturgas A/S vurderer, at en fortsat forsyning fra Tyra-feltet er vigtig for at fortsætte og udbygge det likvide engrosmarked og sikre en transparent prisdannelse i Danmark. HMN Naturgas A/S finder en nedlukning af Tyra-feltet uhen-

sigtsmæssig, da den vil betyde en større monopolisering af engrosgassen og dermed et mindre likvidt og transparent gasmarked i Danmark.

Northern Gate

Energinet.dk og det polske transmissionselskab Gaz System undersøger de tekniske, økonomiske og markedsmæssige muligheder for at anlægge en gasledning, hvor man knytter det norske offshore-gasnet sammen med det polske gasnet via Energinet.dk's eksisterende og udbyggede danske gassystem. De to selskaber vil i foråret lave et udbud ('open season'), hvor potentielle aktører kan byde ind med køb af kapacitet i rørledningerne.

Såfremt 'open season' viser en tilfredsstillende interesse, vil projektet forventeligt blive igangsat. Det forventes færdiggjort i 2022 med en kapacitet på ca. 10 mia. m³ om året. Projektet vil betyde væsentligt mere aktivitet gennem Energinet.dk's rørsystem og flere adgangsmuligheder for at få naturgas til Danmark.

HMN Naturgas A/S er generelt positivt stemt over for projektet, så længe risikoen og eventuelle meromkostninger ikke bæres af de danske slutkunder. HMN Naturgas A/S ønsker derfor en regulering og tarifsætning, der understøtter dette.

Energipolitik

Folketinget tager i 2017 hul på forhandlingerne om en ny energiaftale for perioden 2020-2030. Når året er gået, vil konturerne af fremtidens energisystem være tegnet tydeligere op, og året 2017 bliver dermed ganske afgørende for gassens fremtid. HMN Naturgas-koncernen har i løbet af 2016 bidraget med væsentlige indspil til de kommende drøftelser og gjort opmærksom på de muligheder, der ligger i naturgassystemet.

Det forgangne år har budt på mange forberedelser til det kommende politiske arbejde. Regeringen nedsatte i begyndelsen af året Energikommissionen, som i april 2017 skal give sit bud på udviklingen af det smarte energisystem som indspil til en ny energiaftale. Regeringen lancerede i efteråret 2016 sin forsyningsstrategi, som er den første samlede strategi for forsyningssektoren. Strategien fokuserer på effektivisering af sektoren for at sikre lavere priser, bedre konkurrence og besparelser for samfundet.

Afgifter spiller en afgørende rolle både for den førte energipolitik og for den praktiske udvikling af det danske energisystem og bliver den måske mest centrale enkeltstående faktor i de kommende forhandlinger.

Endelig er Danmark bundet af de internationale forpligtelser, som ligger i den globale klimaaftale fra december 2015 i Paris, hvor Danmark bl.a. er forpligtet til at nedbringe sin CO₂-udledning uden for den kvotebelagte sektor (transport, landbrug og bygninger) med 40 %.

Det er på disse aftaler, strategier, analyser og indspil, at en energiaftale for 2020-2030 skal bygges.

Forandringer i forsyningssektoren?

Den 15. september 2016 lancerede regeringen sin strategi for den fremtidige regulering af forsyningssektoren – Forsyning for Fremtiden – med et samlet effektiviseringspotentiale på 5,9 mia. kr., heraf 100 mio. kr. inden for gassektoren.

Med strategien ønsker regeringen at markedsføre ikke-naturlige monopoler og nuværende monopolopgaver, som fx energispareindsatsen, over for forbrugere og virksomheder. Af særlig relevans for HMN Naturgas-koncernen og andre kommunalt ejede forsyningsvirksomheder lægger regeringen op til skærpelser af afgrænsningerne mellem monopolopgaverne og de konkurrenceudsatte og kommercielle aktiviteter med hensyn til lånemuligheder, beskatning og fælles branding over for forbrugerne.

Det smarte energisystem

Den 31. marts 2016 præsenterede regeringen den energikommission, som fik til opgave at analysere de nye udviklingstendenser på energiområdet og komme med anbefalinger til den danske energipolitik fra 2020 til 2030. Internationale forpligtelser og tættere regionalt og internationalt samarbejde om energi og klima er baggrunden for at nedsætte kommissionen, som skal levere sine endelige anbefalinger i april 2017.

En del af kommissionens arbejde er at se på det smarte energisystem, hvor alle energisektorerne skal tænkes sammen for at gøre det muligt, at forbruget i højere grad tilpasses den fleksible energiproduktion, herunder især den fluktuerende energi, vi får fra vind og sol, og som ikke kan udnyttes i elsektoren alene. Hvordan får vi den udnyttet i andre sektorer?

Arbejdet er i løbet af 2016 i regi af Platform for Smart Energi udmøntet i et bruttokatalog med smarte energiløsninger samt fem potentielle fyrtårnsprojekter, som kan demonstrere systemløsninger, der kan understøtte udviklingen af fremtidens smarte energisystem.

HMN Naturgas I/S byder ind med et fyrtårnsprojekt, som skal demonstrere, hvordan individuelle bygninger kan bidrage til at balancere elsystemet. Dette er muligt ved at kombinere el/gas-hybridvarmepumper og et nyt forretningskoncept, hvor det er en markedsaktør, der ejer og driver hybridanlæggene og blot sælger og garanterer varme til forbrugerne.

Markedsaktøren har mulighed for at starte og stoppe varmepumperne på bestemte tidspunkter, så den fælles forbrugsvolumen kan bidrage til at balancere elsystemet. Når markedsaktøren slukker for varmepumperne, overtager gaskedlerne automatisk og sikrer opvarmningen. Gassen kan også dække forbruget i en længere periode uden vindkraft i systemet og fungerer således som et alternativt el-energilager.

I det følgende fremhæves enkelte af de forslag til udmøntning af strategien, som er af særlig relevans for gassektoren.

Konsolidering af gasdistributionen

Den 1. september 2016 overtog staten (ved Energinet.dk) DONG Energys gasdistributionsnet. Regeringen har i efteråret 2016 indledt en dialog med de kommunalt ejede gasdistributionselskaber om mulighederne for konsolidering af gasdistributionsnettet i Danmark. Med ønsket om konsolidering lægger regeringen samtidig op til en ændring i modregningen i kommunernes bloktilskud fra de nuværende 100 % til 20 %,

når provenuet fra et salg bindes i en tiårig periode med løbende udbetaling.

Frit brændselsvalg og fjernvarmekonvertering

Regeringen ønsker med forsyningsstrategien at afskaffe kravet om samproduktion af el og varme for kraftvarmeverker, der ikke er omfattet af CO₂-kvotesystemet. Samtidig er det regeringens hensigt, at de samme værker skal løses fra den binding til naturgas som brændsel, de i dag er omfattet af.

I HMN Naturgas-koncernens optik indebærer en sådan ændring af reglerne bl.a. en risiko for, at Danmark på sigt taber væsentlig elproduktionskapacitet, hvis ikke der samtidig tages hånd om forskellene i afgifter på forskellige brændsler og energiformer.

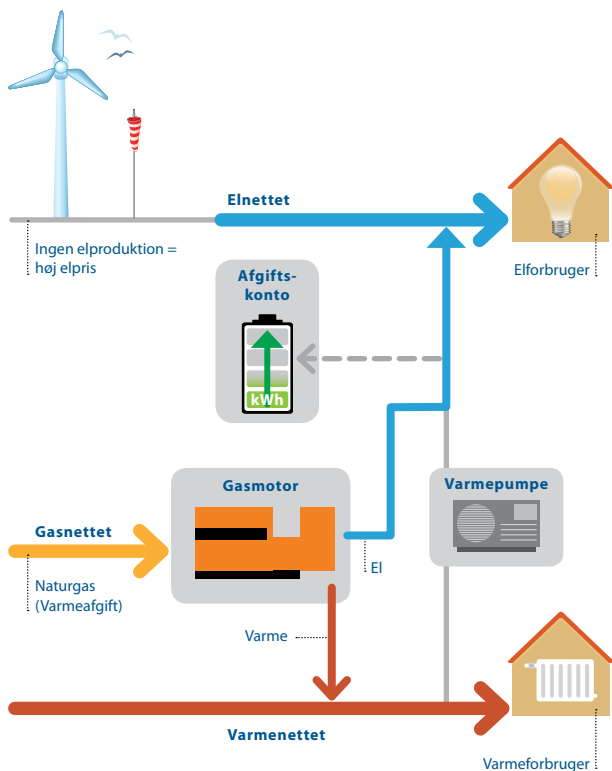
På trods af lave gaspriser ses i stort omfang fortsat en løbende konvertering fra afgiftsbelagt naturgas til afgiftsfri biomasse inden for fjernvarmesektoren. Mange af værkerne har skruet voldsomt ned for elproduktionen til fordel for separat varmeproduktion. Brændselskonverteringer og faldende elproduktion skyldes dels de meget lave elpriser, som gør det urentabelt for værkerne at producere el, dels afgiftsforskellen mellem naturgas og biomasse.

Kraftvarmeverkerne bidrager i dag til at levere fleksibel elproduktion i perioder med vindstille vejr. Men fra 2019 falder værkerne betaling for at stå til rådighed med elproduktion bort, og der vil fra da af være stor risiko for, at anlæggene til elproduktion lukkes helt, hvorved Danmark mister omkring 1.000 MW fleksibel elproduktionskapacitet. Samtidig vil varmeregningen for private husstande, som får varme fra naturgasfyrede kraftvarmeverker, stige markant. Sammen med Dansk Fjernvarme arbejder HMN Naturgas-koncernen for, at der findes en løsning på dette problem. Flere analyser peger på, at der bliver brug for en sådan kapacitet igen efter 2025 til at balancere et elsystem baseret på vind og sol.

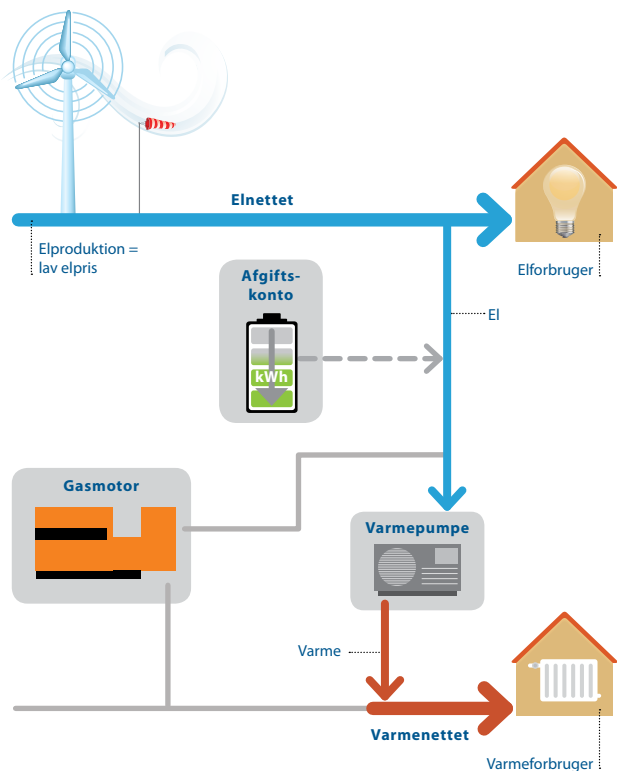
Den historiske omstilling til grøn energi må tænkes intelligent. HMN Naturgas I/S har således med flere analyser peget på det u hensigtsmæssige i den igangværende massive udbygning med biomasse samt anvist alternative måder at omstille energiproduktionen på. Bl.a. kan en model med afgiftsmæssige reguleringer, som kan fremme store el- og gasdrevne varmepumper på gasfyrede kraftvarmeverker, være mere hensigtsmæssig. Fordelen ved en sådan model er, at kraftvarmeverkerne får mulighed for at anvende egenproduceret el til at drive en varmepumpe uden at skulle betale elafgift af denne el. Der er nemlig allerede betalt energiafgift af den naturgas, der medgår til at producere denne el.

Med sådan en model bliver det attraktivt for kraftvarmeverkerne at levere el, når elprisen er høj (dvs. ved lav eller ingen vindkraftproduktion), og omvendt trække denne el tilbage til varmepumpe drift, når elprisen er lav (dvs. ved høj vindkraftproduktion). Denne løsning kan medvirke til at bevare en høj

Drift ved høj elpris

Drift ved lav elpris

fleksibilitet i elsystemet ved hjælp af de naturgasfyrede decentrale kraftvarmeverker, idet samdriften med varmepumperne derigennem gøres selskabsøkonomisk attraktiv uden at reducere afgiftsprovenuet.

Lavere afgift på naturgas sikrer fleksibelt elsystem og god samfundsøkonomi

HMN Naturgas I/S har ligeledes leveret et konkret løsningsforslag til at håndtere de samfunds- og brugerøkonomiske udfordringer, som et frit brændselsvalg og ophævelse af kraftvarmekravet sammen med bortfaldet af rådighedsbetalingen til kraftvarmeverkerne giver. Analyser viser, at en halvering af naturgasafgiften vil afbøde konsekvenserne af begge udfordringer.

Således kan en almindelig husstand her og nu spare ca. 3.500 kr. om året på varmeregningen. Det vil i vidt omfang udligne den forventede prisstigning, der ellers kan ske som følge af bortfaldet af rådighedsbetalingen til kraftvarmeverkerne.

EA Energianalyse har for HMN Naturgas I/S beregnet, at en halvering af naturgasafgiften vil udløse en samfundsøkonomisk gevinst på 170-290 mio. kr. i 2020 stigende til op mod 1,3 mia. kr. i 2030. Det sker, fordi naturgassen vil blive brugt til bl.a. fjernvarmeproduktion i højere grad end ellers og primært fortrænge afgiftsfri biomasse. Ændres afgifterne, påvirkes fjernvarmeselskabernes omkostninger ved at produ-

cere varme. Afgifterne er derfor afgørende for, hvad fjernvarmesektoren investerer i. Rapporten viser således, at bliver det frie brændselsvalg indført uden ligeledes at sikre ensartede afgifter, vil fjernvarmebranchen fortsætte med at forfølge biomassesporret. Dermed vil Danmark miste en stor del af sin fleksibilitet i elproduktionen som beskrevet tidligere.

Klare regulatoriske rammer

Energi-, Forsynings- og Klimaministeriet ønsker reguleringen af gassektoren ændret med det formål at sikre en effektiv og konkurrencedygtig sektor fremadrettet. Ministeriet har i den forbindelse primo 2016 udmeldt syv anbefalinger vedr. gassektoren. De lyder på overskriftsniveau således:

- Omkostningsrammen udvides til bl.a. afskrivninger på netaktiver
- Automatiske indikatorer skal indføres
- Forrentning af nyinvesteringer (WACC)
- Grundlag for omkostningseffektivisering udvides til bl.a. afskrivninger på netaktiver
- Konsolidering af naturgassektoren
- Ophævelse af forsyningspligt
- Engrosmodel og dataudveksling

Anbefalingerne er endnu ikke udmøntet i ændret regulering for gasdistributionsselskaberne.

HMN GasNet P/S finder bl.a., at der kan være en række udfordringer ved at udvide omkostningsrammen og benchmarkingen og i at indføre automatiske indikatorer, som løbende skal regulere størrelsen på indtægtsrammen. En eventuel implementering af disse anbefalinger må ske med tæt involvering af branchen.

Konkurrencen på detailmarkedet ønskes skærpet. Der lægges bl.a. op til, at forsyningspligten afskaffes, og at en engros-

model, som den kendes på el-området, indføres. HMN Naturgas-koncernen forventer således, at forsyningspligten ophæves, og stiller sig samtidig positiv over for indførelsen af en engrosmodel på gasområdet. Imidlertid vurderes det også, at dataudveksling på gasområdet fortsat kan ske bilateralt på en hensigtsmæssig måde.

HMN Naturgas-koncernens selskaber forventer fortsat at blive inddraget tæt i et eventuelt fremtidigt arbejde med at bearbejde og implementere de nævnte anbefalinger.

Grøn omstilling

Produktion og distribution af biogas står højt på den politiske dagsorden. I de internationale aftaler – Paris-aftalen og EU's Vinterpakke – er der stort fokus på sektorerne uden for kvoteområdet, dvs. transport, bygninger og landbrug. Det er dermed også her, at det danske fokus i høj grad vil være med hensyn til at reducere udledningen af klimagasser. Og det er her, biogassen kan spille en væsentlig rolle, særligt i forhold til landbrugets og transportsektorens udfordringer.

Efter en langsom start er der nu kommet pænt gang i ny produktion af biogas. Godkendelsen af den statslige tilskudsordning til anvendelse af biogas til fx procesformål og til transport og til opgradering af biogassen til naturgaskvalitet har været afgørende herfor. I dag opgraderer flere både eksisterende og nye biogasproduktioner biogassen til naturgas, således at naturgasnettets fordele i form af let og billig transport af biogassen over længere afstande kan udnyttes.

Manglende finansieringsmuligheder i landbrugssektoren vurderes at være den største hindring for landbrugets udnyttelse af det store biogaspotentiale. Samtidig afhænger udviklingen med hensyn til opgraderet biogas til naturgas i høj grad af, om det lykkes at nedbringe produktions- og opgraderingsomkostningerne.

HMN Naturgas-selskaberne ser det som en central opgave at være med til at sikre, at de ganske betydelige ressourcer i form af biogas bliver udnyttet optimalt og der, hvor de gør størst gavn.

Biogas i naturgasnettet

HMN GasNet P/S har med udgangen af 2016 tilsluttet 10 biogasanlæg og forventer at være oppe på 17 tilsluttede biogasanlæg med udgangen af 2017. Det betyder fra udgangen af 2017 en distribueret mængde biogas i HMN GasNet P/S' ledninger på over 118 mio. m³. Forventningen er, at mindst 10 % af gassen i HMN GasNet P/S' net er grøn i 2020.

I Nordjylland er der fra 2017 så meget biogas i fordelingsnettet, at den udgør ca. 50 % af den samlede gasmængde og dermed overstiger efterspørgslen efter gas i dette delnet i sommerperioden. Det betyder, at den opgraderede biogas for første gang skal sendes fra distributionsnettet op i transmissionsnettet og fordeles videre til andre geografiske dele af distributionsnettet. Dette sikres igennem et samarbejde mellem Energinet.dk og HMN GasNet P/S.

Primo 2016 har HMN Naturgas A/S solgt alle sine aktiviteter i biogasopgradering til sit nyoprettede søsterselskab HMN Biogas ApS. Aktuelt deltager HMN Biogas ApS i otte biogasprojekter og forventer, at yderligere fem opgraderingsanlæg kommer i drift i løbet af 2017. HMN Biogas ApS tilbyder finansiering af de opgraderingsanlæg, som oprenser biogassen til naturgaskvalitet.

HMN Naturgas A/S afsætter den grønne gas til slutkunderne, både private og virksomheder, og til transportsektoren, hvor biogassen i helt særlig grad kan bidrage til at sænke miljø- og klimabelastningen.

Gas til transport

I HMN Naturgas A/S mener vi, at transportsektoren er der, hvor den grønne gas kan gøre den største forskel. Derfor er det glædeligt, at Folketinget i 2016 vedtog et teknologineutralt krav om iblanding af avanceret biobrændstof inden for transportsektoren fra 2020, hvor certificeret biogas er et af de få brændsler, der lever op til at være et avanceret biobrændstof. Hertil kommer EU's VE-direktiv, som stiller krav om 10 % vedvarende energi i transporten i 2020. Fremskrivninger viser, at vi kun når 8 % i Danmark. Derfor forventer vi i HMN Naturgas A/S, at der i 2017 kommer et udspil fra regeringen på transportområdet. Biogas og el er de bedste bud på at nå VE-kravet, som kan dækkes med ca. 800 flere biogasbusser eller yderligere 150.000 el-biler.

De nye krav giver stærkt forbedrede afsætningsmuligheder for biogassen, der er et af de eneste 2.-generationsbio-

brændstoffer, som er tilgængelige og til at betale – og som ovenikøbet er danskproduceret. HMN Naturgas-koncernen har sat gang i den nødvendige certificering af biogassen med en forventning om, at 90 % af anlæggene er certificerede med udgangen af 2017. Som de første i Danmark har HMN Gastankstationer ApS fået den certificerede gas ud på gastankstationerne i 2016, så der i dag alene sælges certificeret biogas på selskabets tankstationer i Danmark.

I HMN Naturgas forventer vi, at omkring 10 mio. m³ biogas forbruges i transportsektoren i 2020. Med 200 mio. m³ biogas til rådighed på landsplan i 2020 kan hele den offentlige tunge transport reelt forsynes med biogas og dermed blive CO₂-neutral.

Primo 2016 har HMN Naturgas A/S solgt alle sine gasaktiviteter på transportområdet til det nyoprettede søsterselskab HMN Gastankstationer ApS. HMN Gastankstationer ApS arbejder aktivt for at få etableret de nødvendige tankstationer for gas. I april 2013 åbnede den første HMN-ejede offentlige tankstation for gas til transport i Skive. Sidenhen har vi åbnet gastankstationer i Frederikshavn, Aalborg, Holstebro, Tarm, Frederikssund, Gladsaxe, Københavns Lufthavn og endnu én i Skive. Andre gasselskaber har ligeledes etableret gastankstationer, og der findes i dag på landsplan 15 stationer.

Det er HMN Gastankstationer ApS' strategi, at der før etablering af en station forudsættes et vist grundlag for driften af tankstationen svarende til en eller flere flådeejere, som kan skaffe grundlastefterspørgslen til stationen og samtidig sikre offentlig adgang til stationen for andre kunder med henblik på at fremme udviklingen af gasbiler i området. Udfordringen for gas til transport er, at der ikke er en klar økonomisk fordel ved at omstille til gas, medmindre man har meget store flåder at konvertere.

Nordeuropas travleste busrute skifter til gas

HMN Naturgas og resten af gasbranchen får et rigtig godt udstillingsvindue for gas til transport, når Nordens travleste busrute – linje 5A – fra sommeren 2017 skal køre på biogas. HMN Naturgas A/S skal levere gassen fra tankstationen på Columbusvej i Gladsaxe. Der skal leveres gas til de i alt 40 busser, som kører på ruten, og som skal fragte ca. 20 mio. passagerer om året tværs gennem hovedstaden.

Flydende naturgas til skibstrafikken

LNG – naturgas i flydende form – vurderes på sigt at komme til at spille en større rolle for skibsfarten. LNG er betydeligt renere end den tunge fuelolie, der traditionelt anvendes i skibsfarten. En omstilling til LNG er drevet af skærpede miljøkrav til udledningen af bl.a. svovl og CO₂ i de kommende år.

Rederierne har mulighed for enten at etablere dyre renselanlæg på skibene, at skifte til marinediesel, som er dyrt, men dog har haft en billig periode pga. lave oliepriser, eller at omstille til gas. Omstilling til gas betyder et større behov for

etablering af tankningsanlæg i havnene, hvor skibene kan bunkre gas.

HMN Naturgas A/S ser mulighederne i fremover at kunne producere LNG lokalt på 'mikro-LNG-anlæg' og derved udnytte det eksisterende naturgasnet til at transportere naturgassen billigere end alternative transportformer.

HMN Naturgas A/S ser også lokal LNG-produktion som en mulighed for at afhjælpe 'overløb' af biogas i sommerperioden og på sigt som metode til at afhjælpe 'overskudsstrøm' i elsystemet.

I øjeblikket samarbejder HMN Naturgas A/S med rederiet Fjord Line om at vurdere muligheden for at etablere en lokal LNG-produktion på Hirtshals Havn, der bl.a. kan levere LNG til Fjord Lines to eksisterende gasdrevne færger.

Energisparerådgivning

Den politiske målsætning om, at Danmark i 2020 skal have reduceret det endelige energiforbrug med knap 7 % i forhold til 2010, betyder, at energiselskaberne i de kommende år fortsat skal arbejde for at realisere konkrete energibesparelser. Dette skal ske gennem fx rådgivning og tilskud til bl.a. husholdninger og erhvervsliv.

For HMN Naturgas-koncernen er det et mål, at det energisparebidrag, som opkræves over distributionstariffen, skal tilbage til de mindre forbrugere, som gør en særlig indsats for at spare på energien.

HMN GasNet P/S har aktøraftaler med en række forskellige underleverandører på energispareområdet, heriblandt HMN Naturgas A/S, som primært realiserer energibesparelser hos de mindre kunder.

HMN Naturgas A/S har stået for indsatsen over for de mindre kunder. I kundebladet MaGASinet samt ved rådgivning via kampagner, udstillinger og vvs-arrangementer har HMN Naturgas A/S bistået med rådgivning til kunderne med henblik på valg af energieffektive løsninger – herunder rådgivning om de moderne naturgaskedlers energiudnyttelse, som er blandt de højeste inden for alle energiformer. Indsatsen er gennemført i et tæt parløb med vvs-branchen.

HMN Naturgas A/S har udlånt termografikameraer til kunderne med henblik på, at kunderne selv kunne finde svage punkter i boligens klimaskærm. Kunderne har således målrettet kunnet prioritere indsatsen til de områder, som giver den største besparelse. HMN Naturgas A/S har vejledt kunderne i tolkningen af termografibillederne i HMN Naturgas A/S' Energicenter i Søborg samt via en række aftaler med Gasmestre med stationære udstillinger fordelt i hele forsyningsområdet.

Energispareaktiviteterne betyder realiserede energibesparelser i 2016 på 1,29 PJ svarende til 381.000 MWh.

Udviklingsaktiviteter

HMN Naturgas deltager i udviklingsprojekter til fremme af biogassen og brugen af gas i transportsektoren til lands og til vands.

Biogas2020

Biogas2020 er et skandinavisk projekt med i alt 35 partnere fra Danmark, Norge og Sverige, heriblandt en række kommuner, energi- og forsyningsvirksomheder og universiteter. Projektet skal generere vækst og øge beskæftigelsen i de omfattede regioner.

Biogas2020 er støttet med 90 mio. kr. af EU-programmet Interreg ØKS (Øresund, Kattegat og Skagerrak-området) og strækker sig fra den 1. juli 2015 til den 31. juni 2018. HMN Naturgas-koncernen bidrager finansielt med 150.000 euro fordelt over hele perioden.

Biogas2020 skal være med til at synliggøre udviklingsmulighederne på tværs af regionen samt forme en ramme for et skandinavisk biogasprogram. HMN Naturgas står i spidsen for den del af projektet, som handler om gas til transport, såvel til køretøjer som til skibe.

FutureGas

HMN Naturgas deltager sammen med en række andre selskaber og forskningsinstitutioner i et fireårigt forskningsprojekt på DTU Management Engineering. Forskningsprojektet, FutureGas, skal sikre bedre integration af gas i Danmarks energiforsyning til gavn for klimaet. Projektet støttes af Innovationsfonden med 18,6 mio. kr. og har et samlet budget på 33,4 mio. kr.

Det er en velkendt politisk målsætning, at Danmark i 2050 skal være uafhængig af fossile brændsler. Omstillingen vil under alle omstændigheder koste penge, og partnerne bag FutureGas-projektet forventer, at jo bedre gassen bliver integreret i energisystemet, desto billigere bliver omstillingen.

I FutureGas analyseres det, hvordan vi bedst kan producere gas baseret på vedvarende energi, hvordan vi effektivt kan integrere gas i det samlede energisystem, samt hvordan vi mest økonomisk kan distribuere og bruge gas til at opnå drivhusgasreduktioner her og nu. På den lidt længere bane kan gas lette overgangen fra fossile til CO₂-neutrale brændstoffer.

Revisionskomite

I overensstemmelse med udmøntning i dansk lovgivning af EU's 8. selskabsdirektiv har HMN Naturgas I/S etableret en revisionskomite til overvågning af processen for regnskabsaflæggelsen.

En central del af projektet bliver videreudvikling af danske energisystemmodeller til at omfatte det samlede gassystem, inklusive integration af grønne gasteknologier, lagring og intelligent brug af gas samt nationale og internationale transmissionsforbindelser. Men forskerne bag projektet vil bl.a. også forske i reguleringen af den danske gassektor.

Partnerne bag FutureGas er DTU, Aarhus Universitet, University of Exeter, Florence School of Regulation, Energistyrelsen, TU Delft, Dansk Gasteknisk Center A/S, HMN Naturgas I/S, Dansk Energi, DONG Energy A/S, NGF Nature Energy, RAM-løse edb, EA Energianalyse, Partnerskabet for brint og brændselsceller, PlanEnergi og Energinet.dk.

RE-Invest – Renewable Energy Investment Strategies

Der er behov for planlægning af vejen til fossil uafhængighed i 2050. I Danmark bruges mellem 50 og 80 mia. kr. om året på fossile brændsler. I et nyt projekt, RE-Invest – Renewable Energy Investment Strategies, afdækkes, hvordan man kan bruge færre penge på fossile brændsler og flere penge på investeringer i energisystemet. Fossil uafhængighed kræver en årlig investering på mere end 100 mia. kr. Derfor er det vigtigt at pege på de rigtige investeringer, så omkostningerne ikke løber løbsk.

I projektet går partnere fra vidt forskellige dele af energisystemet sammen med Aalborg Universitet og Aarhus Universitet om at finde svar, der rækker ud over den enkelte sektor eller teknologi og kan gøre overgangen så effektiv og billig som muligt. Uden en klar investeringsstrategi kan resultatet nemlig blive en stor ekstraregning for samfundet. HMN Naturgas I/S bidrager med bistand fra vores eksperter på området.

Projektet støttes af Innovationsfonden med 17 mio. kr. og har en samlet økonomi på 27 mio. kr. HMN Naturgas I/S bidrager med en ressourceindsats på 0,6 mio. kr. Partnerne bag RE-Invest er Aalborg Universitet, Aarhus Universitet, Østfoldforskning (Norge), Stanford University (USA), Frankfurt Institute for Advanced Studies (Tyskland), Danfoss, Kamstrup, EMD International, Haldor Topsøe, Aalborg CSP, Energinet.dk, HMN Naturgas I/S, DONG Energy, Statkraft (Norge), Dansk Fjernvarme, Energistyrelsen og MP Pension.

Revisionskomiteen for hele HMN Naturgas-koncernen er sammenfaldende med bestyrelsen i HMN Naturgas I/S. Dette er fundet mest hensigtsmæssigt, idet lovkrav til revisionskomiteens virke i væsentligt omfang allerede er en del af bestyrelsens ansvarsområde.

Den væsentligste opgave for revisionskomiteen i 2016 har været overvågningen af processen for aflæggelse af årsrapporterne for HMN Naturgas-koncernens selskaber, herunder

implementeringen af den nye koncernstruktur i regnskabsaflæggelsen, samt overvågning af koncernens risikostyring og interne kontroller.

LOVPLIGTIG REDEGØRELSE FOR SAMFUNDSANSVAR IHT. ÅRL, § 99 A

Klima og miljø

I HMN Naturgas-koncernen støtter vi udviklingen mod en miljømæssigt bæredygtig produktion og anvendelse af energi, og naturgas vil også i de kommende år udgøre en væsentlig del af den danske energiforsyning.

HMN Naturgas-koncernen som helhed vil fortsat arbejde med at sikre så effektiv en anvendelse af naturgas som muligt. Desuden vil koncernen som helhed arbejde for at udvikle samspillet mellem gasnettet og andre energisystemer.

Udviklingsaktiviteter

HMN GasNet P/S er medejer af Dansk Gasteknisk Center (DGC), som varetager selskabets bevillingspligtige forsknings- og udviklingsaktiviteter. HMN GasNet P/S ejer 39,9 % af DGC og yder et årligt driftsbidrag på ca. 9,3 mio. kr.

DGC har en strategi, hvor der er sat fokus på omstillingen til VE og naturgassystemets muligheder for at understøtte denne omstilling. Det langsigtede perspektiv er, at naturgas bliver erstattet med VE-gasser, som er CO₂-neutrale. Det drejer sig om biogas, syntetisk naturgas og gas produceret ved forgasning af biomasse.

Strategien udmøntes i konkrete forsknings- og udviklingsaktiviteter.

Distribution af biogas

HMN Naturgas-koncernen har fokus på fortsat at arbejde for øget distribution af opgraderet biogas. Der er store miljømæssige fordele knyttet til en energimæssig anvendelse af affaldet fra landbrugsproduktionen mv., og der vil derfor være store perspektiver forbundet med at anvende naturgasnettet til distribution af biogas.

HMN GasNet P/S har ultimo 2016 tilsluttet i alt ti danske opgraderingsanlæg for biogas til naturgasnettet. I løbet af 2017 forventes, at yderligere syv biogasanlæg tilsluttes HMN GasNet P/S' distributionsnet.

Udslip af naturgas

Naturgas består af kulbrinter (hovedsagelig metan), som er særdeles aggressive drivhusgasser set i forhold til CO₂. Derfor udfolder HMN GasNet P/S store anstrengelser for at begrænse udslip fra naturgasnettet.

Der foregår en løbende lækagesøgning på naturgasnettet til sikring af, at der ikke opstår lækager. Udslip af naturgas kan finde sted ved overgravning af naturgasledninger. For at forebygge overgravninger tilbyder HMN GasNet P/S online information om ledningers placering, og herudover har selskabet et betydeligt beredskab til at reducere effekten af overgravninger. Medarbejdere med den nødvendige ekspertise skal være til stede inden for en time efter en overgravning af gasledningen. I praksis er medarbejderne fremme ved uheldsstedet i løbet af gennemsnitligt godt en halv time.

Ved alle planlagte indgreb på nettet foretages nedblæsning af gasledningerne via flaring (afbrænding), så udslip af metan i atmosfæren i videst muligt omfang undgås.

For at forebygge ulykker hos gasforbrugerne gennemfører HMN GasNet P/S sikkerhedstekniske stikprøvekontroller på nye og bestående kundeinstallationer.

I tilfælde af anmeldelse af formodning om gasudslip hos forbrugerne skal en medarbejder med den nødvendige ekspertise være hos forbrugeren inden for en time efter at anmeldelsen er modtaget. Normalt vil medarbejderen være fremme i løbet af cirka en halv time.

Socialt ansvar

Politikker

HMN Naturgas-koncernen har en vedtaget politik for socialt ansvar. Varetagelse af socialt ansvar betragtes som et væsentligt element i fastholdelse af HMN Naturgas-koncernen som en attraktiv arbejdsplads med tilfredse medarbejdere. HMN Naturgas-koncernens politik for varetagelse af selskabets sociale ansvar og den konkrete indsats drøftes årligt som led i de personalepolitiske drøftelser mellem ledelsen og medarbejderrepræsentanter.

Der arbejdes i virksomheden både internt og eksternt med socialt ansvar.

Aktiviteter

Internt er der fokus på at fastholde og fremme et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø. Dette sker blandt andet ved at give gode rammer for medarbejderne med mulighed for at træffe sunde valg angående kost og motion, og der er fastlagt regler for omsorg og støtte til medarbejdere i forbindelse med bl.a. sygdom. HMN Naturgas-koncernen har en særskilt politik for varetagelse af det sociale ansvar i forbindelse med sygdom.

Det sociale ansvar over for omverdenen varetages primært ved at tilbyde meningsfyldt beskæftigelse til medarbejdere, der kræver særlige vilkår (fleksjob og skånejob), eller som skal i arbejdsprøvning.

HMN Naturgas-koncernen har desuden arbejdsklausuler i sine kontrakter med leverandører. Disse er indført med baggrund i bestemmelserne i ILO-konvention nr. 94. Arbejdsklausulerne skal sikre, at hovedentreprenøren og eventuelle underentreprenører tilsikrer deres ansatte løn (herunder særlige ydelser), arbejdstid og andre arbejdsvilkår, som ikke er mindre gunstige end dem, der i henhold til en gældende kollektiv overenskomst, voldgiftskendelse, nationale love eller administrative forskrifter gælder for arbejde af samme art inden for vedkommende fag eller industri på den egn, hvor arbejdet udføres.

Resultat af indsats

I 2016 har HMN Naturgas-koncernen haft fire medarbejdere beskæftiget på særlige vilkår, og to personer har været i arbejdsprøvning.

Der modtages løbende praktikanter fra folkeskoler og andre uddannelsesinstitutioner, og HMN Naturgas-koncernen tilstræber permanent at have otte elever under uddannelse. I 2016 har antallet af elever under uddannelse været ni.

Menneskerettigheder

Der er i HMN Naturgas-koncernen ikke udarbejdet en særskilt politik for menneskerettigheder, hvorfor der ej heller er gennemført konkrete handlinger på området i regnskabsperioden.

LOVPLIGTIG REDEGØRELSE FOR DET UNDERREPRÆSENTEREDE KØN IHT. ÅRL, § 99 B

HMN Naturgas I/S har vedtaget en politik for at øge andelen af det underrepræsenterede køn i hele HMN Naturgas-koncernen. Politikken bygger på, at alle medarbejdere, både mænd og kvinder, der har evnerne og lysten til at blive leder, skal have lige muligheder herfor. Vi tilstræber i forlængelse heraf en balanceret kønssammensætning i koncernens ledelseslag.

Kønssammensætningen i øvrige ledelseslag

Ledergruppen i koncernen består pt. af ni chefer, hvoraf fem er kvinder og fire er mænd. I henhold til oplysningskravene i ÅRL, § 99 b, er der på denne baggrund opnået en ligelig kønsfordeling i koncernens øvrige ledelseslag. Det vurderes, at koncernens tiltag på tilfredsstillende vis har bidraget til, at ambitionen med politikken er indfriet.

Kønssammensætningen i HMN Naturgas I/S' bestyrelse

HMN Naturgas I/S er fritaget for at fastsætte et måltal for andelen af det underrepræsenterede køn i øverste ledelsesorgan, idet vi som et interessentskab ikke er omfattet af selskabsloven. Da HMN Naturgas I/S endvidere er et såkaldt § 60-selskab, godkendt efter den kommunale styrelseslovs bestemmelser, er selskabet heller ikke omfattet af lov om visse erhvervsdrivende virksomheder.

VIRKSOMHEDENS INTERNE KONTROL OG RAPPORTERING

Revisionskomiteen, der udgøres af HMN Naturgas I/S' bestyrelse, fastsætter koncernens overordnede retningslinjer for risikostyring, intern kontrol og rapportering. Udmøntningen af disse retningslinjer foretages af den daglige ledelse.

De fastlagte retningslinjer for koncernens risikostyring og interne kontrol har til formål at styre, snarere end at eliminere, risikoen for fejl og mangler i forbindelse med regnskabsaflæggelsen.

De interne kontrolsystemer i koncernen samt de fastlagte retningslinjer herfor evalueres kontinuerligt, og væsentlige afvigelser herfra og ændringer hertil behandles af revisionskomiteen.

Bestyrelsen fastlægger de overordnede retningslinjer for styringen af risikoen i forbindelse med HMN Naturgas I/S' finansiering.

Det daglige ledelsesansvar og kompetence i forhold til bestyrelsen er fastlagt i vedtægterne for HMN Naturgas-koncernens selskaber.

Den daglige ledelse fastlægger/godkender politikker og retningslinjer på områder med betydning for selskabernes drift og daglige økonomiske styring, herunder:

- Politik for kreditgivning og lån til kunder
- Politik for investeringer
- Politik for afskrivninger
- Retningslinjer for poster i regnskabsaflæggelsen, der er baseret på skøn eller genereres gennem komplekse processer.

Kontrolaktiviteter og rapportering

Det er den daglige ledelses ansvar, at de interne kontrolsystemer er tilstrækkelige til at sikre korrekt regnskabsaflæggelse i HMN Naturgas-koncernen.

De interne kontrolsystemer til sikring af korrekt regnskabsaflæggelse er delt i to kategorier:

1. Kontroller i forbindelse med registrering, godkendelser og afstemninger.
2. Kontroller i forbindelse med perioderapportering.

Kontroller i forbindelse med registrering, godkendelser og afstemninger

Forretningsgange og -systemer er tilrettelagt på en sådan måde, at der er sikret den nødvendige funktionsadskillelse i økonomifunktionen. Den organisatoriske struktur og de interne retningslinjer udgør kontrolmiljøet.

Forretningsgangsbeskrivelser for regnskabsaflæggelsen og rapporteringsprocedurer opdateres efter behov og gennemgås mindst én gang årligt.

Fastlagte politikker, forretningsgangsbeskrivelser, interne retningslinjer, herunder bogføringsregler, der er relevante for den interne kontrol vedrørende regnskabsaflæggelsen, er tilgængelige for de relevante medarbejdere.

Kontroller i forbindelse med perioderapportering

Som led i den interne kontrol udarbejdes perioderapporter ved udgangen af hvert kvartal. Perioderapporterne behandles af bestyrelserne i de respektive selskaber samt af HMN Naturgas I/S' samlede bestyrelse.

Perioderapporteringerne indeholder en redegørelse for virksomhedens aktuelle situation på de væsentligste risikoområder, hvor bestyrelsen har fastlagt/godkendt politikker og retningslinjer. Yderligere risici, der måtte være identificeret, vurderes og rapporteres.

Som led i udarbejdelsen af perioderapporter – herunder årsrapporten – foretages en sandsynliggørelse af de centrale poster, der indgår i periodens regnskabsmæssige resultater for at sikre indregning i de korrekte perioder.

Bevillinger

Selskabets repræsentantskab godkender efter indstilling fra bestyrelsen i overensstemmelse med selskabets vedtægter senest den 15. november budgettet for koncernen for det kommende år. Økonomiske bevillinger for det kommende år er en del af godkendelsen af budgettet og omfatter:

- Bevilling til nettoomsætning
- Bevilling til driftsomkostninger og andre driftsindtægter
- Bevilling til renter og andre finansieringsudgifter
- Bevilling af rådighedsbeløb til investeringer

Bevillingerne er givet ved repræsentantskabets godkendelse af budgettet. Bestyrelsen kan beslutte, at investeringsaktiviteter først kan påbegyndes efter særskilt godkendelse af bestyrelsen.

Bestyrelsen påser på grundlag af kvartalsmæssig rapportering, at de bevilgede beløb overholdes og foretager indstilling til repræsentantskabet, hvis der er behov for at foretage bevillingsmæssige korrektioner.

SÆRLIGE RISICI

Indtægter ved naturgasforsyning

Datterselskabet HMN Naturgas A/S' indtægter stammer i væsentligt omfang fra et ørebeløb pr. solgt m³, som er tillagt forventede indkøbspriser på naturgas, samt et fast bidrag pr. kunde.

I det omfang kunderne vælger andre naturgasleverandører end HMN Naturgas A/S, reduceres koncernens indtægtsgrundlag. Der er i koncernens dispositioner taget højde for eventuelle tab af markedsandele i HMN Naturgas A/S.

Konkurrenceevne

Markedsprisen for naturgas varierer i betydeligt omfang i takt med prisudviklingen for naturgas på de europæiske gasbørser og i aftagende omfang i forhold til udviklingen i prisen på olie. De indkøbte naturgasmængder og de indgåede salgskontrakter følger i overvejende omfang disse børspriser eller er afdækket i forhold til disse. Ubalancer imellem købte og solgte naturgasmængder kan dermed realiseres til aktuelle markedsvilkår, og selskabets konkurrenceevne er dermed robust i forhold til gældende markedsvilkår.

Afledte finansielle instrumenter

HMN Naturgas A/S tilbyder kunderne aftaler, hvori salgsprisen på naturgas fastsættes ud fra forskellige kombinationer af fuel- og gasoliepriser, børspriser på naturgas samt kursen på USD og EUR.

Tilsvarende indgår HMN Naturgas A/S købsaftaler, hvor købsprisen på naturgas fastsættes ud fra forskellige børspriser eller kombinationer af fuel- og gasoliepriser samt kursen på USD og EUR.

Ved indgåelsen af sådanne aftaler påtager HMN Naturgas A/S sig en pris- og valutakursrisiko, da købs- og salgspriserne på gassen fastsættes på forskelligt grundlag. HMN Naturgas A/S afdækker disse oliepris- og valutakursrisici ved brug af afledte finansielle instrumenter, herunder swaps og i begrænset omfang call- og putoptioner, således at HMN Naturgas A/S

Ekstern revision

Selskabets årsregnskab revideres af en ekstern revisor, der er valgt af HMN Naturgas I/S' repræsentantskab. I den forbindelse opnår revisor en forståelse af selskabets og koncernens regnskabsaflæggelse og interne kontroller. Revisor varetager ejerkommunernes og offentlighedens interesser. Revisor indberetter væsentlige forhold af regnskabsmæssig art eller væsentlige svagheder i det interne kontrolmiljø til bestyrelsen via revisionskomiteen samt i revisionsprotokollen til bestyrelsen.

kun har en minimal risiko i forbindelse med de indgåede købs- og salgsaftaler. Der vil være risiko for, at der opstår en tidsforskel mellem den faktiske levering til kunderne og den finansielle afdækning af den pågældende levering.

Den finansielle afdækning af prisprodukterne indebærer, at der potentielt opstår en risiko for, at den finansielle modpart ikke vil kunne opfylde indgåede aftaler med HMN Naturgas A/S. Denne risiko søges imødegået ved soliditetskrav til modparten kombineret med en begrænsning af mellemværender med den enkelte modpart.

Bestillinger og nomineringer

Det er forbundet med økonomiske konsekvenser, såfremt HMN Naturgas A/S' bestillinger og nomineringer af naturgas for det kommende døgn ligger uden for Energinet.dk's tolerancebånd fastsat i reglerne for brug af transmissionsnet. Selskabet har i løbet af de seneste år opbygget en betragtelig viden på dette område, samtidig med at rutinerne er blevet automatiserede i selskabets nomineringssystem. Nomineringerne er blevet vanskeliggjort af, at elpriserne i stigende grad har indflydelse på kundernes gasforbrug. Uforudsete svingninger i især de større kunders forbrug af naturgas kan indebære, at der skal tvangssælges eller tvangskøbes gasmængder hos systemoperatørerne.

Udlån til kunder

HMN Naturgas I/S har til og med 2015 tilbudt lånefinansiering af især privatkunders omstilling til naturgas eller udskiftning af naturgasinstallation. HMN Naturgas A/S har pr. 1. januar 2016 overtaget denne aktivitet. Långivningen baseres på en konkret kreditvurdering af den enkelte kunde. Långivningen sker på kommercielle vilkår, således at rentefastsættelsen inkluderer den samlede, vurderede kreditrisiko på udlånsporteføljen.

Tilsvarende er långivning til biogasopgraderingsejere til deres egenbetaling af biogastilslutningsanlæg pr. 31. december 2015 overdraget fra HMN Naturgas P/S til HMN Biogas ApS.

UDVIKLING I AKTIVITETER OG ØKONOMISKE FORHOLD I 2016

Resultat

HMN Naturgas I/S' regnskab for 2016 udviser et overskud for koncernen på 207,4 mio. kr. efter renter, afskrivninger og skat. Til sammenligning var nettoresultatet i 2015 et overskud på 82,8 mio. kr.

Nettoomsætningen i 2016 var på 3.804,9 mio. kr. I 2015 var det tilsvarende tal 4.658,0 mio. kr. Udviklingen skyldes de fortsat lave gaspriser.

Resultatet i moderselskabet, HMN Naturgas I/S, viser et overskud på 138,0 mio. kr. efter renter og afskrivninger mod et tilsvarende overskud i 2015 på 16,5 mio. kr. Moderselskabet er på grund af selskabsformen ikke skattepligtigt.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter i koncernen udgjorde 85,2 mio. kr. i 2016 mod 73,6 mio. kr. i 2015.

Andre driftsindtægter i koncernen omfatter en række gebyrindtægter, indtægter fra driftsopgaver, årets værdiregulering af udskudte indtægter samt indtægter fra aktivering af interne timer.

Andre driftsindtægter i HMN Naturgas I/S udgjorde 58,5 mio. kr. i 2016, heraf vedrørte 52,8 mio. kr. indtægter fra overkurs ved salg af aktiver.

Driftsindtægter/-udgifter vedr. finansiel afdækning

HMN Naturgas A/S indgår finansielle aftaler om afdækning af købs- og salgskontrakter og finansielle sikringskontrakter på de finansielle markeder. Ultimo 2016 beregnes en markedsværdi af de aftaler, som er indgået i regnskabsåret og tidligere år, og som stadig er gældende. Ændringen i porteføljens markedsværdi i forhold til markedsværdien primo regnskabsåret indgår i resultatopgørelsen. Markedsværdireguleringen i koncernregnskabet udgør i 2016 110,8 mio. kr.

Nettoværdien af købs- og salgskontrakter samt finansielle sikringskontrakter er ultimo 2016 26,7 mio. kr., og er indregnet med 67,1 mio. kr. under Andre tilgodehavender og 40,4 mio. kr. under Anden gæld.

Andre eksterne omkostninger og personaleomkostninger

De samlede driftsomkostninger i koncernen udgjorde i 2016 401,3 mio. kr. mod 374,6 mio. kr. i 2015. Af driftsomkostningerne i 2016 udgjorde personaleomkostningerne 228,8 mio.

kr. og andre driftsomkostninger 172,5 mio. kr. De tilsvarende tal var i 2015 på 214,1 mio. kr. henholdsvis 160,5 mio. kr.

De højere personaleomkostninger i 2016 skyldes blandt andet en tilpasning af organisationen i 2016, som har medført ekstraordinære hensættelser til løn til fritstillede medarbejdere mv. Derudover skyldes stigningen i Andre eksterne omkostninger blandt andet øgede aktiviteter betalt af tredjepart.

Afskrivninger

I 2016 udgjorde afskrivningerne 21,6 mio. kr. i moderselskabet og 282,0 mio. kr. i koncernen mod 15,3 mio. kr. i moderselskabet og 253,9 mio. kr. i koncernen i 2015.

Finansieringsposter

Finansieringsposterne udgjorde i 2016 en nettoindtægt på 9,4 mio. kr. i koncernen mod en nettoindtægt på 11,9 mio. kr. i 2015.

Finansieringsposterne i moderselskabet udgjorde i 2016 en nettoindtægt på 73,2 mio. kr. mod en nettoindtægt på 10,1 mio. kr. i 2015. Nettofinansieringsindtægterne i moderselskabet er i 2016 inklusive udbyttebetaling fra HMN GasNet P/S på 60,0 mio. kr.

Udviklingen i koncernens nettogæld

Koncernen har ultimo 2016 et nettotilgodehavende på 443 mio. kr. mod et nettotilgodehavende på 69 mio. kr. ultimo 2015. I moderselskabet, HMN Naturgas I/S, er nettogælden reduceret med 138 mio. kr. – fra 330 mio. kr. til 192 mio. kr.

Egenkapital

Koncernens egenkapital ved udgangen af 2016 er steget til 2.317 mio. kr. fra 2.110 mio. kr. ved udgangen af 2015.

Begivenheder efter regnskabsårets afslutning

Der er ikke indtruffet begivenheder efter regnskabsårets afslutning, der har afgørende indflydelse på bedømmelsen af årsrapporten.

Forventninger til fremtiden

Kundernes overgang til anden energiforsyning – herunder bl.a. konvertering til fjernvarme – og generelle reduktioner i energiforbruget kan på lidt længere sigt medføre stigende distributionstariffer. Det er derfor væsentligt, at distributions-tarifferne kan holdes på et niveau, så den samlede slutpris på naturgas er konkurrencedygtig med alternative brændsler.

Distributionstariffen reduceredes i 2013 med gennemsnitligt 22 % og reduceres yderligere, når den regulatoriske gæld er afviklet. Den regulatoriske gæld planlægges afviklet i 2020.

Regeringen foreslår i sin forsyningsstrategi af 15. september 2016, at de tre gasdistributionsselskaber konsolideres. Konsolideringen skal ske gennem dialog med sektoren for at opnå tilslutning til en samling af den danske gasdistribution. HMN Naturgas-koncernen arbejder konstruktivt med

udviklingen af sektoren, og som led heri har HMN Naturgas I/S' ejerkreds ultimo februar 2017 besluttet, at der tages kontakt til energi-, forsynings- og klimaministeren med henblik på et snarligt møde til afklaring af vilkårene for en statslig overtagelse af distributionsnettet henholdsvis en alternativ overtagelse. Ejerkredsen har samtidig besluttet at igangsætte en struktureret salgsproces vedrørende handelselskabet HMN Naturgas A/S. Ejerkredsen vil senere i processen skulle tage stilling til eventuelle aftaler om salg.

HOVED- OG NØGLETAL FOR KONCERNEN

Økonomi

Mio. kr.	2016	2015	2014	2013	2012
Nettoomsætning	3.805	4.658	5.035	5.744	5.729
Bruttoresultat	703	653	564	707	899
Andre driftsindtægter	196	47	-8	31	32
Driftsudgifter	-401	-375	-344	-370	-364
Afskrivninger/nedskrivninger	-282	-254	-266	-252	-425
Driftsresultat	216	72	-54	116	141
Resultat i associerede virksomheder	1	1	1	-1	0
Finansielle poster, netto	9	12	12	9	-13
Resultat før skat	226	85	-42	124	129
Selskabsskat	-19	-2	22	7	3
Årets resultat	207	83	-20	131	132

Nøgletal

Investeringer i materielle anlægsaktiver	135	171	237	156	53
Egenkapital	2.317	2.110	2.028	2.043	1.844
Balancesum	4.703	4.925	5.190	5.410	5.894
Langfristet gæld, brutto	1.172	1.550	1.852	1.801	2.833
Nettogæld	-443	-69	269	360	707
Indskudskapital, inkl. tilskrevne renter	50	50	50	50	50
Effektiv rente af gæld %	3,7	-11,8	-3,8	-1,6	1,3
Inflation %, nettoprisindeks dec.	0,7	0,7	0,5	0,9	1,6
Bruttomargin	18,5	14,0	11,2	12,3	15,7
Overskudsgrad	5,7	1,5	-1,1	2,0	2,5
Afkastningsgrad	4,6	1,5	-1,1	2,2	2,4
Egenkapitalens forrentning	9,4	4,0	-1,0	6,9	7,5
Egenkapitalandel, soliditet	49,3	42,8	38,3	37,0	31,3

Statistik

Distribution, mio. m ³	1.498	1.416	1.407	1.665	1.740
Tilsluttede, antal kunder	251.998	252.198	253.003	253.008	252.663
Fordelingsnet, km	1.252	1.261	1.258	1.270	1.268
Distributionsnet, km	8.514	8.570	8.559	8.545	8.495
Beskæftigede, antal	365	363	363	362	357

Investeringerne svarer i regnskabsåret 2016 samt sammenligningsårene 2013, 2014 og 2015 til årets bruttoinvesteringer. 2012 svarer til nettoinvesteringerne.

Primo år 2014 er der foretaget en regulering af pensionsdepot på 66 mio. kr., som er tillagt egenkapitalen. Årene 2012-2013 er ikke korrigeret.

LEDELSESPÅTEGNING

Bestyrelse og direktion har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 for HMN Naturgas I/S.

Koncernregnskabet og årsregnskabet er udarbejdet i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU. Koncernregnskabet, årsregnskabet og ledelsesberetningen er herudover udarbejdet i overensstemmelse med yderligere oplysningskrav i årsregnskabsloven.

Koncernregnskabet og årsregnskabet giver efter vores opfattelse et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme for 2016.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for udviklingen i koncernens og selskabets aktiviteter og økonomiske forhold, årets resultat og af koncernens og selskabets finansielle stilling samt en beskrivelse af de væsentligste risici og usikkerhedsfaktorer, som koncernen og selskabet står over for.

Årsrapporten indstilles til repræsentantskabets godkendelse.

Søborg, den 30. marts 2017

Susanne Juhl
Adm. direktør

På bestyrelsesmødet den 30. marts 2017

Ole Bjørstorp
Formand

Jens Grønlund
Næstformand

Hans Toft
Næstformand

Torsten Nielsen
Medlem af arbejdsudvalget

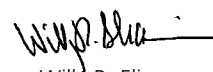
Thomas Lykke Pedersen
Medlem af arbejdsudvalget

Arne Bisgård

Ib Bjerregaard

Willy R. Eliassen

Helge Friis

Elvin J. Hansen

Karin Søjberg Holst

Morten Høgh

Erik Lund

Jens Jørgen Nygaard

Jørgen Nørby

Hans J. Okholm

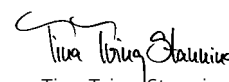
Finn Stengel Petersen

Ebbe Skovsgaard

Morten Slotved

Tina Tving Stauning

Jørgen Hammer Sørensen

Ole Ørnboel

DEN UAFHÆNGIGE REVISORS REVISIONSPÅTEGNING

Til kapitalejerne i HMN Naturgas I/S

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2016 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven.

Hvad har vi revideret

HMN Naturgas I/S' koncernregnskab og årsregnskab for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2016 omfatter resultatopgørelse, totalindkomstopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse, pengestrømsopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet ('regnskabet').

Grundlag for konklusion

Vi udførte vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision (ISA) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*.

Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Uafhængighed

Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i overensstemmelse med IESBA's Etiske regler.

Centrale forhold ved revisionen

Centrale forhold ved revisionen er de forhold, der efter vores faglige vurdering var mest betydelige ved vores revision af regnskabet for 2016. Disse forhold blev behandlet som led i vores revision af regnskabet som helhed og udformningen af vores konklusion herom. Vi afgiver ikke nogen særskilt konklusion om disse forhold.

Centralt forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
<i>Regnskabsmæssige skøn i forbindelse med opgørelse af retableringsforpligtigelse</i> Koncernen har en forpligtelse i henhold til lovgivningen, der betyder, at distributionsnettet ved ophør af brug skal nedlukkes og visse dele fjernes forsvarligt. Disse miljømæssige krav medfører, at koncernen har en retableringsforpligtelse, der skal indregnes som en hensat forpligtelse.	Vi vurderede ledelsens model for opgørelse af retableringsforpligtigelsen, herunder forudsætningerne og anvendte data. Vi testede modellens nøjagtighed og efterregnede beregningerne på stikprøvebasis.

Centralt forhold ved revisionen	Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen
Retableringsforpligtigheden er indregnet med DKK 313,1 mio. (DKK 303,9 mio. i 2015). Opgørelsen af retableringsforpligtigheden er særlig følsom over for estimater over forventede enhedsomkostninger, tidspunkt for ophør af brug af distributionsnettet samt diskonteringsfaktoren. Vi fokuserede på retableringsforpligtigheden, da den indeholder væsentlige følsomme regnskabsmæssige skøn. Der henvises til note 15 og 24.	Vi vurderede ledelsens forudsætninger om: - forventede enhedsomkostninger ved at sammenholde disse med information fra ledelsens ekspert og vores vurdering af prisniveauet - det forventede tidspunkt for ophør af brug af distributionsnettet ved at sammenholde med information fra ledelsens ekspert og vores vurdering af ophørstidspunktet - den anvendte diskonteringsfaktor ved at involvere vores egen værdiansættelsesspecialist og ved at sammenholde den med den langsigtede strukturelle nominelle risikofri rente. Vi afstemte modellens data til virksomhedens registreringer for til- og afgang på distributionsnettet.
<i>Afdækning af prisrisiko</i> Køb og salg af gas udgør en væsentlig del af koncernens omsætning og vareforbrug. For at afdække prisrisikoen indgår koncernen afdækningskontrakter. Koncernen beregner årligt dagsværdien af afdækningskontrakterne på grundlag af kontraktdata og rentekurver. HMN anvender finansielle swap-kontrakter, der er indekseret på det hollandske gasmarked til at afdække bindende aftaler med fast pris til slutkunder med levering i Danmark. Dagsværdien af afdækningskontrakterne er forbundet med væsentlige skøn relateret til den anvendte rentekurve. Vi fokuserede på køb og salg af gas, da transaktionerne er baseret på forskellig kontraktsammensætning, herunder kundespecifikke prisindekseringer, hvilket medfører en risiko ved registrering af købs- og salgstransaktioner samt for beregning af dagsværdien af afdækningskontrakter. Der henvises til note 11, 12, 13 og 24.	Vi gennemgik og vurderede ledelsens forretningsgange og interne kontroller, herunder funktionsadskillelsen forbundet med indgåelse af handler og afdækningskontrakter. Vi kontrollerede stamdata i systemet til indgående kontrakter på stikprøvebasis for at efterprøve registreringernes nøjagtighed. Vi gennemgik og vurderede ledelsens værdiansættelsesmodel ved at teste beregningerne på stikprøvebasis og ved at sammenholde de opgjorte dagsværdier til banksvar modtaget fra modparterne til afdækningskontrakterne. For at vurdere forudsætningen om effektiv afdækning, gennemgik vi den af ledelsen udarbejdede regressionsanalyse over graden af korrelation mellem det hollandske og danske gasmarked.
<i>Værdiansættelse af anlægsaktiver (Distributionsnettet, Goodwill og Kunderelationer)</i> Koncernen har immaterielle anlægsaktiver i form af goodwill og kunderelationer, samt materielle anlægsaktiver i form af distributionsnettet og driftsaktiver. Ledelsen udfører årligt test af værdiforringelse af goodwill. På andre aktiver udføres test, når der er indikationer på værdiforringelse.	Vi gennemgik og vurderede ledelsens identifikation af pengestrømgenererende enheder. Vores gennemgang fokuserede på vurderingen af, på hvilket niveau aktiviteter genererer selvstændige pengestrømme, hvilket vi efterprøvede ved sammenholdelse med intern økonomirapportering og registreringssystemer samt forespørgsler til ledelsen.

Centralt forhold ved revisionen

Koncernen vurderer indikationer på nedskrivning og udfører nedskrivningstest på de enkelte pengestrømsgenererende enheder indeholdende goodwill eller udvisende indikationer på nedskrivning. Det er forbundet med skøn at vurdere, hvad der indeholdes i de enkelte pengestrømsgenererende enheder, herunder om de i det væsentligste kan generere pengestrømme selvstændigt.

Goodwill henført til distributionsaktivitet

Goodwill henført til distributionsaktiviteten er indregnet med DKK 63 mio. (DKK 63 mio. i 2015).

Vi fokuserede på goodwill, da den indeholder væsentlige regnskabsmæssige skøn over fremtidige effektiviseringsgevinster, der udgør den langsigtede indtjening i distributionsaktiviteten.

Goodwill henført til handel med gas

Goodwill henført til handel med gas er indregnet med DKK 275 mio. (DKK 275 mio. i 2015).

De regnskabsmæssige skøn, som relaterer sig til goodwill henført til handel med gas, er komplekse, herunder for forventningerne til fremtidige markedsforhold, handelsmargin og vægtede gennemsnitlige kapacitetsomkostninger.

Kunderelationer

Kunderelationer er indregnet med DKK 112,1 mio. (DKK 134,6 mio. i 2015).

Ledelsen tester kunderelationerne som en del af testen af ovenstående goodwill henført til handel med gas.

Vi fokuserede på kunderelationer, da disse indeholder væsentlige regnskabsmæssige skøn særligt knyttet til den forventede fremtidige indtjening.

Der henvises til note 7 og 24.

Materielle anlægsaktiver

Distributionsnettet er indregnet med DKK 1.275,3 mio. (DKK 1.341,2 mio. i 2015).

Andre materielle anlægsaktiver består af driftsmidler, biogasanlæg, gastankstationer mv. og er indregnet med DKK 397 mio. (DKK 434 mio. i 2015).

Vi fokuserede på andre materielle anlægsaktiver, da de er henført til pengestrømsgenererende enheder, hvor der er størst usikkerhed vedrørende de fremtidige pengestrømme.

Hvordan vi har behandlet det centrale forhold ved revisionen

Goodwill henført til distributionsaktivitet og kunderelationer

Vi vurderede ledelsens test af værdiforringelse af goodwill, inklusive følsomhedsanalyse, og vurderede modellen, forudsætningerne og anvendte data.

Vi testede modellens nøjagtighed og efterregnede beregningerne på stikprøvebasis.

Vi testede ledelsens vurdering af effektiviseringsgevinster til brug for vurdering af goodwill henført til distributionsaktiviteten ved at gennemgå historiske effektiviseringsgevinster, der danner grundlag for ledelsens forventning.

Goodwill henført til handel med gas

Vi vurderede forudsætningerne om:

- forventningerne til fremtidige markedsforhold og handelsmargin
- de vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger ved at involvere vores egen værdiansættelsesspecialist
- identificerede fremtidige pengestrømme bl.a. ved at sammenholde disse med tidligere realiserede pengestrømme.

Materielle anlægsaktiver

Vi gennemgik ledelsens nedskrivningstest på et biogasanlæg, hvorpå der er indregnet en nedskrivning på DKK 11,8 mio.

Vi vurderede også, om der er indikationer på nedskrivningsbehov af distributionsnettet og andre materielle anlægsaktiver, bl.a. ved at gennemgå den interne økonomirapportering.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards som godkendt af EU og yderligere krav i årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med ISA og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlinger som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udeladelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlinger, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Vi afgiver også en udtalelse til den øverste ledelse om, at vi har opfyldt relevante etiske krav vedrørende uafhængighed, og oplyser den om alle relationer og andre forhold, der med rimelighed kan tænkes at påvirke vores uafhængighed og, hvor dette er relevant, tilhørende sikkerhedsforanstaltninger.

Med udgangspunkt i de forhold, der er kommunikeret til den øverste ledelse, fastslår vi, hvilke forhold der var mest betydelige ved revisionen af regnskabet for den aktuelle periode og dermed er centrale forhold ved revisionen. Vi beskriver disse forhold i vores revisionspåtegning, medmindre lov eller øvrig regulering udelukker, at forholdet offentliggøres, eller i de yderst sjældne tilfælde, hvor vi fastslår, at forholdet ikke skal kommunikeres i vores revisionspåtegning, fordi de negative konsekvenser heraf med rimelighed ville kunne forventes at veje tungere end de fordele, den offentlige interesse har af sådan kommunikation.

Hellerup, den 30. marts 2017

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR nr. 3377 1231

Per Timmermann
Statsautoriseret revisor

Jesper Møller Langvad
Statsautoriseret revisor

TOTALINDKOMSTOPGØRELSE

Resultatopgørelse

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Mio. kr.	Note	2016	2015
62,8	323,1	Nettoomsætning	1	3.804,9	4.658,0
0,0	0,0	Vareforbrug		-3.101,6	-4.004,5
62,8	323,1	Bruttoresultat		703,3	653,5
0,0	58,5	Andre driftsindtægter	2	85,2	73,6
0,0	0,0	Driftsindtægter/-udgifter vedrørende finansiel afdækning		110,8	-26,7
-3,2	-70,2	Andre eksterne omkostninger	3	-172,5	-160,5
-37,9	-225,1	Personaleomkostninger	4	-228,8	-214,1
-15,3	-21,6	Afskrivninger	8, 9	-282,0	-253,9
6,4	64,7	Driftsresultat		215,9	71,7
0,0	0,0	Resultat i associerede virksomheder		1,0	0,9
18,1	83,0	Finansielle indtægter	5	29,5	26,1
-8,1	-9,8	Finansielle omkostninger	5	-20,1	-14,1
16,5	138,0	Resultat før skat af fortsættende aktiviteter		226,4	84,6
0,0	0,0	Skat af årets resultat	6	-19,0	-1,7
16,5	138,0	Årets resultat af fortsættende aktiviteter		207,4	82,8
		Ophørte aktiviteter			
87,2	0,0	Årets resultat af ophørte aktiviteter	17	0,0	0,0
103,7	138,0	Årets resultat i alt		207,4	82,8

Totalindkomstopgørelse

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Mio. kr.	Note	2016	2015
103,7	138,0	Årets nettoresultat		207,4	82,8
		Beløb, der recirkuleres under visse betingelser:			
0,0	0,0	Dagsværdiregulering af værdipapirer		0,0	-1,1
0,0	0,0	Anden totalindkomst		0,0	-1,1
103,7	138,0	Årets totalindkomst i alt		207,4	81,7

BALANCE

Aktiver

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Mio. kr.	Note	2016	2015
0,0	0,0	Kunderelationer		112,1	134,6
0,0	0,0	Goodwill		338,0	338,0
0,0	0,0	Immaterielle anlægsaktiver	7	450,1	472,6
57,8	54,9	Grunde og bygninger		58,9	62,0
0,0	0,0	Ledningsnet		1.275,3	1.341,2
14,2	17,9	Andre anlæg, driftsmidler og inventar		302,5	320,1
0,0	0,0	Anlæg under udførelse		36,0	51,9
72,0	72,8	Materielle anlægsaktiver	8	1.672,8	1.775,2
15,6	15,6	Langfristede tilgodehavender fra dattervirksomhed		0,0	0,0
2.383,4	2.383,8	Kapitalandele i dattervirksomhed		0,0	0,0
0,0	0,0	Kapitalandele i associerede virksomheder		5,5	4,3
0,0	0,0	Finansielle tilgodehavender		381,2	391,2
0,0	196,2	Finansielle tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		0,0	0,0
2.399,0	2.595,6	Finansielle anlægsaktiver	9	386,6	395,4
0,0	0,0	Udskudt skatteaktiv		11,4	30,4
2.471,0	2.668,4	Langfristede aktiver		2.521,0	2.673,6
0,0	0,0	Varebeholdninger		260,3	505,5
0,0	0,0	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	10	1.276,3	1.113,3
0,0	112,1	Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder		0,0	0,0
81,7	99,8	Andre tilgodehavender	11	242,4	274,6
0,0	0,0	Periodeafgrænsningsposter		28,1	23,3
81,7	211,9	Tilgodehavender		1.546,8	1.411,3
0,0	0,0	Værdipapirer		0,3	4,2
210,3	169,6	Likvide beholdninger		374,5	330,0
217,2	0,0	Finansielle aktiver bestemt for salg		0,0	0,0
509,2	381,4	Kortfristede aktiver		2.181,9	2.250,9
2.980,2	3.049,9	Aktiver		4.702,9	4.924,5

BALANCE

Passiver

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Mio. kr.	Note	2016	2015
49,7	49,7	Indskudskapital		49,7	49,7
639,0	639,0	Reserve for opskrivning til handelsværdi		0,0	0,0
0,0	0,0	Ekstraordinær effektiviseringsgevinst		322,5	304,1
0,0	0,0	Reserve til nedsættelse af priser		99,1	138,2
1.452,6	1.591,1	Overført resultat		1.845,9	1.617,7
2.141,4	2.279,8	Egenkapital		2.317,2	2.109,6
304,6	573,8	Obligationslån og afledte finansielle instrumenter	12-14	573,8	304,6
0,0	0,0	Udskudte indtægter		265,2	241,8
0,0	0,0	Abandonmentforpligtelser	15	313,1	303,9
15,8	16,3	Andre hensatte forpligtelser		19,7	19,1
320,3	590,1	Langfristede gældsforpligtelser		1.171,7	869,4
403,2	0,0	Kortfristet del af obligationslån og afledte finansielle instrumenter	12-14	0,0	403,2
0,0	0,0	Kortfristet gæld til bank		0,0	277,4
0,0	9,2	Leverandører af varer og tjenesteydelser		288,9	228,3
0,0	10,5	Gæld til tilknyttede virksomheder		0,0	0,0
0,0	0,0	Modtagne forudbetalinger fra kunder		0,0	26,0
0,0	0,0	Udskudt skattepassiv		0,0	0,0
115,3	160,3	Anden gæld	16	925,0	1.010,5
518,5	180,0	Kortfristede gældsforpligtelser		1.213,9	1.945,4
838,8	770,1	Gældsforpligtelser		2.385,7	2.814,9
2.980,2	3.049,9	Passiver		4.702,9	4.924,5
		Eventualforpligtelser og andre forpligtelser	18		
		Nærtstående parter	19		
		Købsforpligtelser og afgivne garantier	20		
		Over-/underdækning	21		
		Tjenestemandspensioner	22		
		Anvendt regnskabspraksis	23		
		Regnskabsmæssige vurderinger og skøn	24		

PENGESTRØMSOPGØRELSE

MODERSELSKAB			KONCERN	
2015	2016	Mio. kr.	2016	2015
		Pengestrøm fra driftsaktiviteter:		
6,4	64,7	Driftsresultat	215,9	71,7
0,0	0,0	Tilbageførsel af andre driftsindtægter	-110,8	26,7
15,3	21,6	Tilbageførsel af afskrivninger	282,0	253,9
18,1	83,0	Finansielle indbetalinger	29,5	26,1
-8,1	-9,8	Finansielle udbetalinger	-20,1	-14,1
-5,4	1,8	Finansielle poster uden likviditetseffekt	13,1	0,0
0,0	0,0	Betalt selskabsskat	-7,0	0,0
		<i>Ændringer i driftskapital:</i>		
-338,0	-90,4	Ændringer i tilgodehavender, lagerbeholdning m.v.	422,4	-116,9
343,8	63,8	Ændringer i leverandørgæld mv.	-492,5	304,1
32,3	134,9	Pengestrøm fra driftsaktiviteter af fortsættende aktiviteter	332,5	551,5
334,3	0,0	Pengestrøm fra driftsaktiviteter af ophørende aktiviteter	0,0	0,0
366,5	134,9	Pengestrøm fra driftsaktiviteter i alt	332,5	551,5
		Pengestrøm fra investeringsaktiviteter:		
-20,3	-22,4	Anlægsinvesteringer	-134,8	-171,1
0,0	0,0	Salg af obligationer	0,0	-86,4
-20,3	-22,4	Pengestrøm fra investeringsaktiviteter af fortsættende aktiviteter	-134,8	-257,5
-128,2	0,0	Pengestrøm fra investeringsaktiviteter af ophørende aktiviteter	0,0	0,0
-148,5	-22,4	Pengestrøm fra investeringsaktiviteter i alt	-134,8	-257,5
		Pengestrøm fra finansieringsaktiviteter:		
-310,3	-403,2	Afdrag på kort- og langfristet gæld	-403,2	-310,3
0,0	250,0	Kort- og langfristet lånoptagelse	250,0	0,0
-310,3	-153,2	Pengestrøm fra finansieringsaktiviteter i alt	-153,2	-310,3
-92,3	-40,7	Ændring i likviditet i alt	44,5	-16,3
302,6	210,3	Likvider, primo	330,0	346,3
210,3	169,6	Likvider, ultimo	374,5	330,0
		Likvider, ultimo:		
210,3	169,6	Likvide beholdninger	374,5	330,0
210,3	169,6	Likvider, ultimo	374,5	330,0

EGENKAPITALOPGØRELSE

MODERSELSKAB

Mio. kr.	Indskuds-kapital	Reserve for opskrivning til handelsværdi	Ekstraordinær effektiviserings-gevinst og gevinst vedr. forrentning af nettogæld	Reserve til nedsættelse af priser	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2016	49,7	639,0	0,0	0,0	1.452,6	2.141,4
Årets totalindkomst					138,0	138,0
Egenkapital 31. december 2016	49,7	639,0	0,0	0,0	1.591,1	2.279,8
Egenkapital 1. januar 2015	49,7	639,0	266,9	132,8	949,2	2.037,6
Årets totalindkomst					103,7	103,7
Øvrige egenkapitalbevægelser:						
Tilbageførsel af reserve			-266,9	-132,8	399,7	0,0
Egenkapital 31. december 2015	49,7	639,0	0,0	0,0	1.452,6	2.141,4

KONCERN

Mio. kr.	Indskuds-kapital	Reserve for opskrivning til handelsværdi	Ekstraordinær effektiviserings-gevinst og gevinst vedr. forrentning af nettogæld	Reserve til nedsættelse af priser	Overført resultat	I alt
Egenkapital 1. januar 2016	49,7	0,0	304,1	138,2	1.617,7	2.109,6
Årets totalindkomst					207,4	207,4
Øvrige egenkapitalbevægelser:						
Reserve til prisnedsættelse fra effektiviseringsgevinst af driftsomkostninger			16,1	16,1	-32,3	0,0
Reserve til prisnedsættelse fra effektiviseringsgevinst af finansieringsomkostninger			2,2	2,2	-4,5	0,0
Tilbageført reserve vedrørende nedsættelse af priser				-57,4	57,4	0,0
Egenkapital 31. december 2016	49,7	0,0	322,5	99,1	1.845,9	2.317,2
Egenkapital 1. januar 2015	49,7	0,0	266,9	132,8	1.578,5	2.027,9
Årets totalindkomst					81,7	81,7
Øvrige egenkapitalbevægelser:						
Reserve til prisnedsættelse fra effektiviseringsgevinst af driftsomkostninger			9,1	9,1	-18,2	0,0
Reserve til prisnedsættelse fra effektiviseringsgevinst af finansieringsomkostninger			28,2	28,2	-56,3	0,0
Tilbageført reserve vedrørende nedsættelse af priser				-31,9	31,9	0,0
Egenkapital 31. december 2015	49,7	0,0	304,1	138,2	1.617,7	2.109,6

NOTER

Note 1 Segmentoplysninger

Ledelsen har defineret koncernens driftssegmenter ud fra den rapportering, der tilgår koncernledelsen, og som danner grundlag for beslutninger. Koncernledelsen styrer aktiviteter ud fra en opdeling i koncernservice, distribution af gas og handel med gas.

Segmenteringen er ændret som følge af ny koncernstruktur. Sammenligningstallene for 2015 er tilpasset den nye segmentering.

De rapporteringspligtige segmenter omfatter således:

Koncernservice omfatter salg af personaleressourcer, finansieringsydelse mv. til koncernforbundne selskaber.

Distribution af gas omfatter drift af distributionsnet i hovedstadsregionen og Midt- og Nordjylland.

Handel med gas omfatter salg af naturgas til kunder.

Oplysninger om forretningssegmenter er baseret på koncernens afkast og risici samt på den interne økonomistyring.

Interne handler samt allokering mellem segmenterne sker på markedsvilkår.

Den anvendte regnskabspraksis er den samme som koncernens regnskabspraksis.

Aktiviteter 2016 mio. kr.	Koncern- service	Distribution af gas	Handel med gas	Øvrige	Elimini- neringer	Koncer- nen i alt
Koncernekstern omsætning	0,0	559,7	3.239,0	6,3	0,0	3.804,9
Koncernintern omsætning	323,1	0,2	2,0	41,5	-366,8	0,0
<i>Nettoomsætning</i>	<i>323,1</i>	<i>559,9</i>	<i>3.241,0</i>	<i>47,7</i>	<i>-366,8</i>	<i>3.804,9</i>
Driftsresultat	64,7	88,3	152,3	-20,2	-69,4	215,9
Resultat i associerede virksomheder	0,0	1,0	0,0	0,0	0,0	1,0
Finansielle poster	73,2	-6,2	-8,6	-0,4	-48,7	9,4
Indkomstskat	0,0	0,0	-36,9	4,5	13,4	-19,0
<i>Årets nettoresultat</i>	<i>138,0</i>	<i>83,2</i>	<i>106,9</i>	<i>-16,1</i>	<i>-104,7</i>	<i>207,4</i>
Tilgang på materielle anlægsaktiver	22,4	112,8	-74,3	98,4	20,3	179,6
Afskrivninger på materielle anlægsaktiver	-21,6	-216,8	-4,0	-17,3	0,0	-259,6
Afskrivninger på immaterielle anlægsaktiver	0,0	0,0	-25,1	0,0	2,7	-22,4
Langfristede aktiver	2.668,4	1.572,4	249,2	1.016,9	-2.986,1	2.521,0
Kortfristede aktiver	381,4	1.006,8	924,8	89,7	-220,9	2.181,8
<i>Aktiver</i>	<i>3.049,9</i>	<i>2.579,3</i>	<i>1.174,0</i>	<i>1.106,7</i>	<i>-3.207,0</i>	<i>4.702,9</i>
Egenkapital	2.279,8	1.244,2	800,9	758,6	-2.766,4	2.317,2
Gældsforpligtelser	770,1	1.335,1	373,1	348,1	-440,6	2.385,7
<i>Passiver</i>	<i>3.049,9</i>	<i>2.579,3</i>	<i>1.174,0</i>	<i>1.106,7</i>	<i>-3.207,0</i>	<i>4.702,9</i>

Note 1 fortsat *Segmentoplysninger*

Aktiviteter 2015 mio. kr.	Koncern-service	Distribution af gas	Handel med gas	Øvrige	Elimineringer	Koncernen i alt
Koncernekstern omsætning	0,0	534,2	4.117,2	6,6	0,0	4.658,0
Koncernintern omsætning	62,8	0,0	0,0	0,0	-62,8	0,0
<i>Nettoomsætning</i>	<i>62,8</i>	<i>534,2</i>	<i>4.117,2</i>	<i>6,6</i>	<i>-62,8</i>	<i>4.658,0</i>
Driftsresultat	6,4	87,2	-19,4	-2,5	0,0	71,7
Resultat i associerede virksomheder	0,0	0,9	0,0	0,0	0,0	0,9
Finansielle poster	10,1	-0,9	3,0	-0,3	0,0	11,9
Indkomstskat	0,0	0,0	-1,7	0,0	0,0	-1,7
<i>Årets nettoresultat</i>	<i>16,5</i>	<i>87,2</i>	<i>-18,1</i>	<i>-2,8</i>	<i>0,0</i>	<i>82,8</i>
Tilgang på materielle anlægsaktiver	7,6	128,2	35,4	0,0	0,0	171,2
Afskrivninger på materielle anlægsaktiver	-15,3	-209,9	-5,9	-0,4	0,0	-231,5
Afskrivninger på immaterielle anlægsaktiver	0,0	0,0	-22,4	0,0	0,0	-22,4
Langfristede aktiver	2.471,0	1.722,3	51,2	852,6	-2.423,6	2.673,6
Kortfristede aktiver	509,2	700,4	1.348,0	228,3	-535,1	2.250,9
<i>Aktiver</i>	<i>2.980,2</i>	<i>2.422,7</i>	<i>1.399,2</i>	<i>1.080,9</i>	<i>-2.958,7</i>	<i>4.924,5</i>
Egenkapital	2.141,4	1.220,9	611,7	739,9	-2.604,4	2.109,6
Gældsforpligtelser	838,8	1.201,8	787,6	341,0	-354,3	2.814,9
<i>Passiver</i>	<i>2.980,2</i>	<i>2.422,7</i>	<i>1.399,2</i>	<i>1.080,9</i>	<i>-2.958,7</i>	<i>4.924,5</i>

MODERSELSKAB

KONCERN

2015	2016	Note 2 <i>Andre driftsindtægter</i>	Mio. kr.	2016	2015
0,0	0,0	Indtægter fra gebyrer		8,9	8,8
0,0	0,0	Indtægter fra driftsopgaver ledningsnet		19,9	12,8
0,0	0,0	Indtægter fra aktivering af interne timer		16,3	16,6
0,0	52,8	Indtægter fra overkurs ved salg af aktiver		0,0	0,0
0,0	0,0	Indtægter fra årets værdiregulering af udskudte indtægter		15,3	14,9
0,0	5,7	Øvrige indtægter		24,8	20,6
<i>0,0</i>	<i>58,5</i>	<i>Andre driftsindtægter</i>		<i>85,2</i>	<i>73,6</i>

MODERSELSKAB

KONCERN

2015	2016	Note 3 <i>Revisorhonorar</i>	Mio. kr.	2016	2015
		Honorar for lovpligtig revision			
0,4	0,4	Revisionshonorar til PwC		0,6	0,6
0,2	0,2	Andre erklæringer med sikkerhed		0,3	0,2
1,1	0,2	Skatterådgivning		0,5	1,1
0,9	2,3	Andre ydelser		4,3	1,0
<i>2,6</i>	<i>3,1</i>	<i>Samlet honorar i regnskabsåret</i>		<i>5,7</i>	<i>2,9</i>

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Note 4 <i>Personaleomkostninger</i>	Mio. kr.	2016	2015
De samlede personaleomkostninger kan specificeres således:					
32,6	193,6	Lønninger og gager		196,8	183,2
5,1	29,4	Pensioner		29,9	28,4
0,2	2,2	Andre omkostninger til social sikring		2,2	2,5
37,9	225,1	<i>Personaleomkostninger i alt</i>		228,8	214,1
Heraf udgør vederlag til direktion:					
1,4	1,5	Lønninger og gager til direktionen		1,5	1,4
0,3	0,3	Pensioner til direktionen		0,3	0,3
1,7	1,8	<i>Direktion i alt</i>		1,8	1,7
Heraf udgør vederlag til bestyrelse og repræsentantskab:					
0,9	1,3	Bestyrelse		1,3	1,3
0,9	1,3	<i>Bestyrelse og repræsentantskab i alt</i>		1,3	1,3
363	363	<i>Antal medarbejdere i alt</i>		365	363

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Note 5 <i>Finansielle poster</i>	Mio. kr.	2016	2015
Finansielle indtægter					
0,0	0,3	Renteindtægter fra driftslikviditet		1,4	2,7
15,8	0,0	Renteindtægter fra finansielle tilgodehavender		24,5	21,7
1,7	0,0	Dagværdiregulering af poster reguleret over resultatopgørelsen (obligationslån)		0,0	1,7
0,0	3,7	Dagværdiregulering af finansielle derivater		3,7	0,0
0,0	0,9	Valutakursregulering, netto		0,0	0,0
0,7	78,2	Renteindtægter fra tilknyttet virksomhed		0,0	0,0
18,1	83,0	<i>Finansielle indtægter i alt</i>		29,5	26,1
Finansielle omkostninger					
-3,6	-2,6	Renteomkostninger fra lån		-2,7	-4,5
0,0	0,0	Diskonterings-effekt af hensatte forpligtelser		-8,2	-5,0
-1,6	-0,9	Dagværdiregulering af dagværdisikring		-0,9	-1,6
0,0	-6,0	Dagværdiregulering af poster reguleret over resultatopgørelsen (obligationslån)		-6,0	0,0
-2,3	0,0	Dagværdiregulering af finansielle derivater		0,0	-2,3
-0,5	0,0	Valutakursregulering, netto		-0,3	-0,2
0,0	-0,3	Renteomkostninger til tilknyttet virksomhed		0,0	0,0
0,0	0,0	Andre finansielle omkostninger		-2,0	-0,4
-8,1	-9,8	<i>Finansielle omkostninger i alt</i>		-20,1	-14,1
10,1	73,2	<i>Finansielle poster</i>		9,4	11,9

Estimeret effekt af ændring af egen kreditrisiko vedrørende lån henført til dagsværdi over resultatopgørelsen er tæt på nul.

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Note 6 Skat af årets resultat	Mio. kr.	2016	2015
0,0	0,0	Årets aktuelle skat		-1,7	0,0
0,0	0,0	Årets udskudte skat		-17,3	-1,7
<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>Årets skat i alt</i>		<i>-19,0</i>	<i>-1,7</i>
<i>der fordeler sig således:</i>					
0,0	0,0	Skat af årets resultat		-19,0	-1,7
0,0	0,0	Skat af egenkapitalbevægelser		0,0	0,0
<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>Årets skat i alt</i>		<i>-19,0</i>	<i>-1,7</i>
Skat af årets resultat kan forklares således:					
0,0 %	0,0 %	Selskabsskattesats		22,0 %	23,5 %
Skatteeffekt af:					
		Underskud fra tidligere år		0,0 %	0,0 %
		Udskudt skat vedr. elimineret intern avance		5,9 %	0,0 %
		Resultat af skattefri virksomhed		-19,5 %	-21,5 %
<i>0,0 %</i>	<i>0,0 %</i>	<i>Effektiv skatteprocent</i>		<i>8,4 %</i>	<i>2,0 %</i>
Skatteaktiv fordeler sig således:					
		Fremførbart underskud		6,7	30,4
		Finansielle kontrakter		-5,9	0,0
		Elimineret intern avance		13,4	0,0
		Andre tidsmæssige forskelle		-2,8	0,0
		<i>Skatteaktiv i alt</i>		<i>11,4</i>	<i>30,4</i>

HMN Naturgas Holding ApS er sambeskattet med HMN Naturgas A/S, HMN Gastankstationer ApS og HMN Biogas ApS. Der er solidarisk hæftelse for selskabsskatten.

Det er ledelsens forventning, at der vil blive genereret skattepligtigt overskud i de kommende år, hvorved det fremførbare underskud vil blive udnyttet.

Skatteaktivet vedrører midlertidige forskelle, der forventes reduceret over en 3-5 årig periode.

MODERSELSKAB	Kunderelationer	Goodwill	i alt
Kostpris 1. januar 2016	0,0	63,0	63,0
Tilgang	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,0	0,0
Afgang i forbindelse med virksomhedsoverdragelse	0,0	-63,0	-63,0
Kostpris pr. 31. december 2016	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger 1. januar 2016	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger 31. december 2016	0,0	0,0	0,0
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2016</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>
Kostpris 1. januar 2015	0,0	63,0	63,0
Tilgang	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31. december 2015	0,0	63,0	63,0
Afskrivninger 1. januar 2015	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger	0,0	0,0	0,0
Afskrivninger 31. december 2015	0,0	0,0	0,0
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2015</i>	<i>0,0</i>	<i>63,0</i>	<i>63,0</i>
KONCERN	Kunderelationer	Goodwill	i alt
Kostpris 1. januar 2016	301,0	338,0	639,0
Tilgang	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31. december 2016	301,0	338,0	639,0
Afskrivninger 1. januar 2016	166,4	0,0	166,4
Afskrivninger	22,4	0,0	22,4
Afskrivninger 31. december 2016	188,9	0,0	188,9
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2016</i>	<i>112,1</i>	<i>338,0</i>	<i>450,1</i>
Kostpris 1. januar 2015	301,0	338,0	639,0
Tilgang	0,0	0,0	0,0
Afgang	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31. december 2015	301,0	338,0	639,0
Afskrivninger 1. januar 2015	144,0	0,0	144,0
Afskrivninger	22,4	0,0	22,4
Afskrivninger 31. december 2015	166,4	0,0	166,4
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2015</i>	<i>134,6</i>	<i>338,0</i>	<i>472,6</i>

Værdien af goodwill og kunderelationer fastsat i forbindelse med fusionen af HNG I/S og Naturgas Midt-Nord I/S er baseret på en konkret vurdering af HMN Naturgas A/S' afsætnings- og indtjeningsmuligheder de nærmeste år og en samlet budgetperiode frem til 2042. Kunderelationer, som er opgjort i forbindelse med fusionen, består af værdien af de kunder, som koncernen sælger gas til, såvel reguleret som ikke reguleret.

Nedskrivningstest på goodwill

Værdien af goodwill testes for værdiforringelse årligt eller oftere, når der er indikation på værdiforringelse. Genvindingsværdien (Value of use) beregnes på baggrund af fremtidige pengestrømme genereret ved handel med gas i HMN Naturgas A/S. Pengestrømmene baseres på forecasts for de første fem år med tillæg for terminalværdi. Ved opgørelse af genvindingsværdien lægges en række forudsætninger til grund, hvor der udøves skøn, som er væsentlige for opgørelsen. Sådanne forudsætninger omfatter fremtidige markedsforhold, handelsmargin på gasmarkedet, vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger (WACC) mv.

Den fremtidige indtjening er baseret på skøn over selskabets afsætning samt handelsmargin. Samtlige skøn vedrørende forventet afsætning og handelsmargin er leveret af selskabets direktion. Fremtidig afsætning er baseret på fremskrivning af eksisterende kundekontrakter og faktisk historisk afsætning justeret ift. ovenstående fremskrivning. Ved beregning af genvindingsværdien er benyttet handelsmarginer, der efter ledelsens vurdering vil kunne understøtte selskabets mål om at forblive kundernes foretrukne gasleverandør. De anvendte handelsmarginer svarer til de priser, som HMN Naturgas A/S tilbyder kunder pr. 31.12.2016.

Ledelsen har valgt en diskonteringsrente svarende til de vægtede gennemsnitlige kapitalomkostninger (WACC) på 5,6 % før skat.

Goodwill er allokeret til følgende segmenter:

Mio. kr.

Distribution	63,0
Handel med gas	275,0

Goodwill vedrørende distribution kan primært henføres til høj driftseffektivitet. Goodwill vedrørende handel kan henføres til forventninger til forøgelse af aktiviteterne. Goodwill kan ikke afskrives skattemæssigt.

Note 8 *Materielle anlægsaktiver*

Mio. kr.

MODERSELSKAB	Grunde og bygninger	Ledningsnet	Andre anlæg driftsmidler og inventar	Anlæg under udførelse	I alt
Kostpris 1. januar 2016	170,2	0,0	216,0	0,0	386,2
Overførsel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tilgang	2,1	0,0	20,3	0,0	22,4
Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31. december 2016	172,3	0,0	236,2	0,0	408,5
Afskrivninger 1. januar 2016	112,4	0,0	201,8	0,0	314,1
Afskrivninger	5,0	0,0	16,6	0,0	21,6
Afskrivninger 31. december 2016	117,4	0,0	218,4	0,0	335,7
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2016</i>	<i>54,9</i>	<i>0,0</i>	<i>17,9</i>	<i>0,0</i>	<i>72,8</i>
Kostpris 1. januar 2015	166,9	5.465,5	1.218,3	13,0	6.863,8
Overførsel	0,0	10,0	3,0	-13,0	0,0
Tilgang	3,2	98,4	10,8	9,8	122,2
Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrektion af abandonment	0,0	-93,2	0,0	0,0	-93,2
Afgang som følge af virksomhedsoverdragelse	0,0	-5.480,7	-1.016,2	-9,8	-6.506,7
Kostpris pr. 31. december 2015	170,2	0,0	216,0	0,0	386,2
Afskrivninger 1. januar 2015	107,4	4.029,8	874,9	0,0	5.012,1
Afskrivninger	5,0	173,7	46,6	0,0	225,3
Afgang som følge af virksomhedsoverdragelse	0,0	-4.203,5	-719,7	0,0	-4.923,2
Afskrivninger 31. december 2015	112,4	0,0	201,8	0,0	314,1
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2015</i>	<i>57,8</i>	<i>0,0</i>	<i>14,2</i>	<i>0,0</i>	<i>72,0</i>

KONCERN	Grunde og bygninger	Ledningsnet	Andre anlæg driftsmidler og inventar	Anlæg under udførelse	I alt
Kostpris 1. januar 2016	176,2	5.555,2	1.245,7	51,9	7.029,0
Overførsel	0,0	47,9	0,0	-47,9	0,0
Tilgang	1,9	72,0	39,4	43,9	157,2
Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31. december 2016	178,1	5.675,1	1.285,1	47,8	7.186,2
Afskrivninger 1. januar 2016	114,2	4.214,0	925,6	0,0	5.253,8
Af- og nedskrivninger	5,0	185,8	56,9	11,8	259,6
Afskrivninger 31. december 2016	119,2	4.399,8	982,6	11,8	5.513,4
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2016</i>	<i>58,9</i>	<i>1.275,3</i>	<i>302,5</i>	<i>36,0</i>	<i>1.672,8</i>
Kostpris 1. januar 2015	173,1	5.521,7	1.223,5	32,8	6.951,1
Overførsel	0,0	16,0	4,7	-20,7	0,0
Tilgang	3,1	110,7	17,5	39,8	171,1
Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Korrektion af abandonment	0,0	-93,2	0,0	0,0	-93,2
Kostpris pr. 31. december 2015	176,2	5.555,2	1.245,7	51,9	7.029,0
Afskrivninger 1. januar 2015	109,0	4.035,6	877,7	0,0	5.022,3
Afskrivninger	5,2	178,4	47,9	0,0	231,5
Afskrivninger 31. december 2015	114,2	4.214,0	925,6	0,0	5.253,8
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2015</i>	<i>62,0</i>	<i>1.341,2</i>	<i>320,1</i>	<i>51,9</i>	<i>1.775,2</i>

I forbindelse med udarbejdelsen af Årsregnskabet for 2016 har ledelsen foretaget en nedskrivningstest pr. 31/12-2016 på det nye biogasopgraderingsanlæg i Avedøre, som forventes færdigbygget medio 2017. Nedskrivningstesten viser et nedskrivningsbehov på 11,8 mio. kr.

MODERSELSKAB	DATTEVIRKSOMHED Tilgode- havender	Kapital andele	Kapitalandele i associerede virksomheder	Finansielle tilgode- havender	Finansielle anlægsaktiver i alt
Kostpris 1. januar 2016	15,6	2.383,4	0,0	0,0	2.399,0
Regulering til primo	0,0	0,4	0,0	0,0	0,4
Tilgang	196,2	0,0	0,0	0,0	196,2
Afgang	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kostpris pr. 31. december 2016	211,8	2.383,8	0,0	0,0	2.595,6
Opskrivninger 1. januar 2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets værdiregulering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Opskrivninger 31. december 2016	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2016</i>	<i>211,8</i>	<i>2.383,8</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>2.595,6</i>
Kostpris 1. januar 2015	15,6	1.162,4	3,4	268,7	1.450,1
Tilgang	0,0	1.221,0	0,0	80,4	1.301,4
Afgang	0,0	0,0	0,0	-74,0	-74,0
Afgang som følge af virksomhedsoverdragelse	0,0	0,0	-3,4	-57,9	-61,3
Overført i årets løb til aktiver bestemt for salg	0,0	0,0	0,0	-217,2	-217,2
Kostpris pr. 31. december 2015	15,6	2.383,4	0,0	0,0	2.399,0
Opskrivninger 1. januar 2015	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets værdiregulering	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Opskrivninger 31. december 2015	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2015</i>	<i>15,6</i>	<i>2.383,4</i>	<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>2.399,0</i>

KONCERN

Finansielle anlægsaktiver

Kostpris 1. januar 2016	395,4
Tilgang	63,2
Afgang	-72,0
Kostpris pr. 31. december 2016	386,6
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2016</i>	<i>386,6</i>
Kostpris 1. januar 2015	356,7
Tilgang	140,6
Afgang	-101,9
Kostpris pr. 31. december 2015	395,4
<i>Regnskabsmæssig værdi 31. december 2015</i>	<i>395,4</i>

Finansielle anlægsaktiver i koncernen dækker over udlån til kunder og kapitalandele i associeret virksomhed. Långivningen baseres på en konkret kreditvurdering af den enkelte kunde. Långivningen sker på kommercielle vilkår, således at rentefastsættelsen inkluderer den samlede, vurderede kreditrisiko på udlånsporteføljen. Ved lån til biogasopgraderingsanlæg har HMN Biogas ApS sikkerhed i det underliggende aktiv.

Kapitalandele i tilknyttede og associerede virksomheder omfatter:	Ejerandel	Egenkapital
Tilknyttede virksomheder		
HMN GasNet P/S, Gladsaxe	100%	1.244,2
HMN Naturgas Holding ApS, Gladsaxe	100%	713,7
HMN Naturgas Holding ApS, ejer: HMN Komplementar ApS, Gladsaxe	100%	0,1
HMN Naturgas Holding ApS, ejer: HMN Naturgas A/S, Viborg	100%	800,9
HMN Naturgas Holding ApS, ejer: HMN Gastankstationer ApS, Viborg	100%	26,4
HMN Naturgas Holding ApS, ejer: HMN Biogas ApS; Viborg	100%	18,6

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Note 10 <i>Hensættelse til tab på debitorer</i>	Mio. kr.	2016	2015
6,6	1,6	Hensættelse til tab på debitorer 1. januar		9,4	11,0
0,0	0,0	Regulering af primo		-1,0	0,0
-2,4	0,0	Konstaterede tab		-4,4	-6,3
-0,1	0,0	Tilbageførsel af hensættelser til forventede tab		-0,1	-0,1
1,2	-1,6	Årets hensættelse til forventede tab		1,5	5,9
-3,8	0,0	Afgang som følge af virksomhedsoverdragelse		0,0	0,0
<i>1,6</i>	<i>0,0</i>	<i>Hensættelse til tab på debitorer 31. december</i>		<i>6,4</i>	<i>9,4</i>

2015	2016	Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser og finansielle tilgodehavender har flg. forfaldsprofil:	2016	2015
0,0	0,0	Ej forfaldne	1.627,8	1.474,5
0,0	0,0	Mindre end en måned	24,5	27,6
0,0	0,0	Længere end en måned	5,2	2,3
<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>I alt tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser og finansielle tilgodehavender</i>	<i>1.657,5</i>	<i>1.504,5</i>

Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser forfalder inden for et år, mens finansielle tilgodehavender har en længere forfaldsprofil.

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Note 11 <i>Andre tilgodehavender</i>	Mio. kr.	2016	2015
82,2	99,0	Markedsværdi af derivater til afdækning af lån		99,0	82,2
0,0	0,0	Markedsværdi af derivater til afdækning af købs- og salgskontrakter		67,1	79,4
2,7	0,9	Øvrige tilgodehavender		76,3	113,1
-3,1	0,0	Afgang som følge af virksomhedsoverdragelse		0,0	0,0
<i>81,7</i>	<i>99,9</i>	<i>Andre tilgodehavender i alt</i>		<i>242,4</i>	<i>274,6</i>

Alle tilgodehavender, bortset fra dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, er kortsigtede og forfalder indenfor 1 år efter regnskabsårets udløb. Restløbetid for afledte finansielle instrumenter fremgår af note 13.

Alle tilgodehavender, bortset fra dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, er med modparter, der ikke er kreditvurderet af eksternt ratingbureau.

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Note 12 <i>Gældsforpligtelser</i>	Mio. kr.	2015	2016
Langfristede gældsforpligtelser					
301,6	572,1	Obligationslån (langfristet)		572,1	301,6
0,0	0,0	Udskudte indtægter		265,2	241,8
3,0	1,7	Markedsværdi af derivater til afdækning af lån (langsigtet)		1,7	3,0
15,8	16,3	Hensatte forpligtelser (langfristet)		332,7	323,0
<i>320,3</i>	<i>590,1</i>	<i>Langfristede gældsforpligtelser</i>		<i>1.171,7</i>	<i>869,4</i>
Kortfristede gældsforpligtelser					
403,2	0,0	Obligationslån (kortfristet)		0,0	403,2
0,0	0,0	Kortfristet gæld til bank		0,0	277,4
74,0	95,4	Modtaget sikkerhedsstillelse		97,8	83,1
0,0	9,2	Leverandører af varer og tjenesteydelser		288,9	228,3
0,0	10,5	Gæld til tilknyttede virksomheder		0,0	0,0
0,0	0,0	Modtagne forudbetalinger fra kunder		0,0	26,0
0,0	0,0	Skyldig A-skat		0,0	0,0
0,0	14,4	Skyldig moms og afgifter		723,1	711,8
35,9	37,3	Henlagte feriepenge		37,3	35,9
5,4	13,1	Anden gæld (ex. sikkerhedsstillelse)		66,8	179,6
0,0	0,0	Kortfristet del af hensatte forpligtelser		0,0	0,0
<i>518,5</i>	<i>180,0</i>	<i>Kortfristede gældsforpligtelser</i>		<i>1.213,9</i>	<i>1.945,4</i>
<i>838,8</i>	<i>770,1</i>	<i>Gældsforpligtelser i alt</i>		<i>2.385,7</i>	<i>2.814,8</i>

Modpart Merrill Lynch har deponeret 95 mio. kr. hos HMN Naturgas I/S, da dagsværdien af swapaftaler er positiv med 101 mio. kr. Der er modregningsadgang.

Hos gaskøbs og -salg modparter er der indgået nettingaftaler vedrørende en bruttogæld på 116,3 mio. kr. og et brutto tilgodehavende på 97,7 mio. kr., hvilket giver en nettogæld på 18,5 mio. kr. ultimo 2016.

Udskudte indtægter er anlægsbidrag og indtægtsføres i samme takt som anlægsaktivet afskrives, i op til 30 år.

MODERSELSKAB	2016	Regnskabsmæssig værdi	Betalingsforpligtelse	2017	2018	2019	Efter 2019
Obligationslån		572,1	488,2	9,3	479,0	0,0	0,0
Obligationslån, indbetalinger fra swaps			-18,1	-9,7	-8,4	0,0	0,0
Leverandørgæld		9,2	9,2	9,2	0,0	0,0	0,0
Gæld til tilknyttede virksomheder		10,5	10,5	10,5	0,0	0,0	0,0
		591,8	489,8	19,3	470,5	0,0	0,0

MODERSELSKAB	2015	Regnskabsmæssig værdi	Betalingsforpligtelse	2017	2018	2019	Efter 2019
Obligationslån		704,8	644,1	411,0	5,7	227,4	0,0
Obligationslån, indbetalinger fra swaps			-15,5	-5,6	-5,0	-5,0	0,0
Leverandørgæld		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gæld til tilknyttede virksomheder		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		704,8	628,6	405,4	0,7	222,4	0,0

KONCERN	2016	Regnskabsmæssig værdi	Betalingsforpligtelse	2017	2018	2019	Efter 2019
Obligationslån		572,1	488,2	9,3	479,0	0,0	0,0
Obligationslån, indbetalinger fra swaps			-18,1	-9,7	-8,4	0,0	0,0
Leverandørgæld		288,9	288,9	288,9	0,0	0,0	0,0
		861,0	759,1	288,6	470,6	0,0	0,0

KONCERN	2015	Regnskabsmæssig værdi	Betalingsforpligtelse	2017	2018	2019	Efter 2019
Obligationslån		704,8	644,1	411,0	5,7	227,4	0,0
Obligationslån, indbetalinger fra swaps			-15,5	-5,6	-5,0	-5,0	0,0
Leverandørgæld		549,4	549,4	549,4	0,0	0,0	0,0
		1.254,3	1.178,0	954,8	0,7	222,4	0,0

Forfaldsfordelingen er baseret på udiskonterede pengestrømme på finansielle gældsforpligtelser.

Betalingsforpligtelserne på obligationslån er lavere end den regnskabsmæssige værdi, da den positive værdi af swaps modregnes i betalingsforpligtelserne.

HMN Naturgas sørger for at sprede afdragsbyrden over tid, så kun en mindre del af gælden skal refinansieres i det enkelte år. HMN Naturgas opretholder en normallikviditet, som indebærer, at selskabet kan være ude af lånemarkedet i et halvt år.

Note 13 Forretningsmæssige risici

Risici, der er relateret til koncernens finansiering samt mængde- og prisrisiko i forbindelse med købs- og salgskontrakter for naturgas, kommer til udtryk på følgende måde:

Finansieringsrisici

Koncernen vil fortsat i en årrække være finansieret med fremmedkapital, som er etableret i forbindelse med finansiering af HMN GasNet P/S' distributionsnet. Låntagningen vil ud fra en omkostningsmæssig afvejning generelt bestå af en blanding af variabelt forrentede og fastforrentede lån, ligesom låntagningen kan være i fremmed valuta.

HMN Naturgas I/S benytter sig af regnskabsmæssig afdækning og har omlagt følgende lån til fast rente over lånenes resterende løbetid ved renteswaps:

EMTN lån, nom. 5.000 mio. JPY, udløb 2018. Lånet er omlagt til variabel EUR rente og efterfølgende swappet til fast EUR rente.

Lån nom. 310 mio. NOK, udløb 2018. Lånet er omlagt til variabel DKK rente og efterfølgende swappet til fast DKK rente indtil udløb.

Dagsværdi af valutaswaps udgør 88,8 mio. kr. pr. 31. december 2016. (31. december 2015: 68,3 mio. kr.).

Dagsværdi af renteswaps udgør 8,5 mio. kr. pr. 31. december 2016. (31. december 2015: 10,9 mio. kr.).

Ineffektivitet indregnet i resultatopgørelsen udgør -3,2 mio. kr. (2015: -2,2 mio. kr.).

Gevinst og tab på dagsværdidækkede poster fremgår af note 5.

Bestemmelserne om regnskabsmæssig sikring er ikke anvendt på swaps, der omlægger variabel rente til fast rente.

Strukturerede obligationer kan give anledning til en variabilitet i betalingen. Dette er afdækket via finansielle kontrakter således, at der ikke er en reel risiko.

Idet HMN Naturgas I/S står for den eksterne låntagning for aktiver, der er overdraget til HMN GasNet P/S, er benchmark for fundingen den reguleringsmæssige rente. Såfremt naturgasdistributionselskabets årlige finansieringsomkostninger er højere, end hvad der følger af renten fastsat af Energitilsynet, skal selskabet selv bære dette tab. Er selskabets finansieringsomkostninger derimod lavere, end hvad der følger af renten fastsat af Energitilsynet, skal mindst halvdelen af denne gevinst tilbageføres til kunderne gennem lavere distributionstarif.

HMN Naturgas I/S har fastlagt en finansieringspolitik, der angiver retningslinjer for lånoptagelse og omlægning af lån – herunder anvendelse af finansielle instrumenter og disponering af likvide midler, der skal sikre selskabet de lavest mulige omkostninger, uden at selskabet løber væsentlige risici

Følsomhedsberegning

Ved en ændring i renten på 100 basispunkter (hele rentekurven ændres), vil resultateffekten og egenkapitaleffekten være som vist i tabellen nedenunder. Denne effekt skyldes ændringer i markedsværdi af lån, der måles til dagsværdi, og swaps som følge af en renteændring.

	Prisændring	Skønnet resultateffekt og egenkapitaleffekt	
		2016	2015
Rente	+ 100 bp	2,5	8,1

Koncernens gæld er gennem de seneste år reduceret i betydeligt omfang, og gæld vedrørende distributionsvirksomheden stiftet før 1. januar 2005 planlægges afviklet i 2020. Gælden vedrører store investeringer i selskabets infrastruktur. Gælden søges risikoafdækket til en rente, der maksimalt svarer til vilkårene i indtægtsrammereguleringen for distributionsvirksomheden.

Opretholdelsen af selskabets høje kreditvurdering er væsentlig for sikring af lave finansieringsomkostninger. Lavere kreditvurdering kan indebære højere finansieringsomkostninger, der afhængig af Energitilsynets godkendelse, vil kunne indregnes i distributionstariffen.

Note 13 fortsat *Forretningsmæssige risici*

Kreditrisici på swaps og optioner

HMN Naturgas I/S anvender swaps og optioner til afdækning af risici på lån. Swaps og optioner bruges kun til sikringsformål.

Markedsværdien af swaps og optioner beregnes ud fra gældende valutakurser og renter. Markedsværdien er et udtryk for swapens eller optionens erstatningsværdi, hvilket vil sige, hvor stort tabet er, hvis modparten ikke længere kan betale.

HMN Naturgas I/S' kreditrisiko på swaps og optioner består i risikoen for, at en modpart går konkurs og ikke kan indfri sine forpligtelser. Flere swaps og optioner med samme modpart er knyttet til en 'Master Agreement' (rammeaftale), og mellemværender på samtlige swaps og optioner med en modpart vil normalt kunne modregnes indbyrdes.

HMN Naturgas I/S indgår kun transaktioner med modparter med god kreditværdighed og anvender desuden aftaler om løbende sikkerhedsstillelse i form af håndpant for at minimere kreditrisikoen. HMN Naturgas I/S har således en aftale om sikkerhedsstillelse med Nordea. Nordea skal stille sikkerhed for markedsværdi af swaps og optioner ud over EUR 25 millioner, svarende til DKK 186 millioner. HMN Naturgas I/S har tilsvarende aftaler med Danske Bank, Société General, BNP Paribas og Merrill Lynch International. HMN Naturgas I/S og disse modparter stiller gensidigt sikkerhed for den aktuelle markedsværdi af udestående finansielle kontrakter.

HMN Naturgas I/S' kreditrisiko er primært relateret til tilgodehavender, værdipapirer og de afledte finansielle instrumenter. Nedenstående tabeller viser et billede af modpartsrisikoen på markedsværdi af finansielle instrumenter, pr. balancedagen, baseret på modpartens rating hos Moody's og Standard & Poor.

Kreditrisici

2016	Moody's	Standard & Poor	Mio. kr.
Nordea	Aa3	AA-	400
Merrill Lynch International	Ba2	BB+	0
BNP Paribas	A1	A	8

2015	Moody's	Standard & Poor	Mio. kr.
Nordea	Aa3	AA-	26
Merrill Lynch International	Ba2	BB+	6
Danske Bank	A2	A	49
Sydbank	A3		20
BNP Paribas	A1	A+	37

Kreditrisiko på finansielle tilgodehavender vedrører primært private kunder. Tabs- og restancemængder er historisk set små. Vi anser derfor kreditrisikoen for at være begrænset.

Kreditrisikoen vedrørende tilgodehavender opstår, hvor HMN Naturgas I/S koncernens salg af naturgas, distribution og udlån til kunder ikke sker ved forudbetaling, eller hvor betalingsdygtigheden hos kunder ikke dækkes ved garantier med videre. Placeringen af likvide midler i pengeinstitutter sker efter en konkret kreditvurdering af de anvendte pengeinstitutter. Der er fastsat krav til egenkapital og et individuelt fastsat maksimalbeløb pr. pengeinstitut.

Valutarisici

HMN Naturgas I/S' gældsportefølje ultimo 2016 er udelukkende i DKK og EUR.

Valutarisiko og finansielle instrumenter

Mio. kr.

Nominel bruttogæld fordelt på valuta 2016	Lån	Swap fra	Swap til	Gæld efter swap
DKK			250,0	250,0
EUR			220,9	220,9
JPY	302,0	-302,0		0,0
NOK	253,5	-253,5		0,0
I alt	555,5	-555,5	470,9	470,9

Nominel bruttogæld fordelt på valuta 2015	Lån	Swap fra	Swap til	Gæld efter swap
DKK			403,2	403,2
EUR			221,8	221,8
JPY	286,0	-286,0		0,0
SEK	407,0	-407,0		0,0
I alt	693,0	-693,0	625,0	625,0

Ovenstående tabel viser omlægning af selskabets gæld ved hjælp af swaps. En del af gælden er optaget i JPY, som er omlagt til EUR, mens en anden del er optaget i NOK og omlagt til DKK gennem swapaftaler.

Mængderisiko i købs- og salgskontrakter for naturgas

HMN Naturgas A/S' mængderisiko på naturgas er en realitet, når der ikke er sammenhæng mellem de mængder, som selskaberne får leveret i en periode - herunder benyttelse af reserveret naturgaslager - og de mængder, som selskabets kunder aftager i samme periode. Mange kunders forbrug af naturgas er i væsentligt omfang betinget af vejrliget.

Med henblik på imødegåelse af ovenstående risici er der tilrettelagt en risikostyring, der indebærer, at langt hovedparten af HMN Naturgas A/S' indkøb foregår via dag-til-dag-indkøb. Mængderisikoen udgøres kun af bid/offer spread, eller hvis vi har købt gas på en indeksering, der ikke er i overensstemmelse med den, vi har solgt til. f.eks. hvis vi har købt gas på NCG-indeksering og solgt til GPN.

Nordea har på vegne af HMN Naturgas A/S afgivet garantier i forbindelse med købsaftaler for i alt 120 mio. kr. (2015: 80 mio. kr.).

Prisrisici ved indgåelse af købs- og salgskontrakter for naturgas

Priserne til især de større kommercielle kunder fastsættes efter forhandling, og en række af disse kunder ønsker særlige prisreguleringsformler, der kan indebære forskellig vægtning af prisudviklingen i forskellige olieprodukter, børspriser på naturgas og valutakurser, eller at salget sker til faste priser.

Tilsvarende indkøber HMN Naturgas A/S naturgas til forskellige priser reguleret efter prisudviklingen i forskellige olieprodukter, priser på gasbørser og valutakurser eller naturgasindkøbet sker til faste priser.

Risikoen for HMN Naturgas A/S opstår, når der ikke er fuldstændigt sammenfald mellem mængder, som er købt og solgt på samme prisreguleringsvilkår, samt når dette ikke sker til levering på helt samme tidspunkt. De økonomiske risici er betydelige som følge af stor volatilitet i gas- og oliepriserne.

Derfor foretager HMN Naturgas A/S i betydeligt omfang afdækninger på det finansielle marked. Herved styres og minimeres risikoen, der opstår, når prisreguleringsvilkårene for naturgasindkøb og naturgassalg ikke er sammenfaldende. Selskabet afdækker pris- og valutakursrisici vedrørende bindende aftaler om fremtidige køb og salg af gas med swaps og i begrænset omfang calloptioner og putoptioner. Ledelsen har identificeret enkelte større kontrakter, hvor der er identificeret en effektiv regnskabsmæssig sikring. Bestemmelserne om regnskabsmæssig afdækning benyttes på en del af porteføljen og giver en reduktion i den beregnede negative markedsværdi på 2,2 mio. kr. (2015: 24,7 mio. kr.).

Gaskontrakter og prisderivater

Prisderivaterne, der er baseret på oliepriser, naturgaspriser samt valutakurser, har en nettodagsværdi pr. 31. december 2016 på 19,5 mio. kr. (2015: -113,4 mio. kr.).

Følsomhedsberegning på den finansielle portefølje viser følgerne af en ændring i oliepris, naturgaspris og USD-kurs på 10 %.

Risiko	Prisændring	Skønnet resultateffekt og egenkapitaleffekt	
		2016	2015
Ændring i oliepris, naturgaspris og USD-kurs	10 %	33,1	32,6
Ændring i oliepris, naturgaspris og USD-kurs	-10 %	-33,1	-32,6

For at imødegå kreditrisikoen på modparter ved indgåelse af disse finansielle aftaler, har HMN Naturgas A/S indgået Master Agreements (rammeaftaler), således at mellemværender med samme modpart normalt kan modregnes indbyrdes. HMN Naturgas A/S kreditvurderer løbende modparter og indgår kun transaktioner med modparter med god kreditværdighed. Selskaberne anvender desuden aftaler om løbende sikkerhedsstillelse i form af håndpant for at minimere kreditrisikoen.

Som følge af, at der alene indgås finansielle kontrakter til afdækning af risici på indgåede aftaler, vil der opstå en tilsvarende ændring i værdien af kundeaftaler. For den del af porteføljen, hvor bestemmelserne om regnskabsmæssig sikring ikke anvendes, indregnes effekten heraf først i takt med levering.

Note 14 *Kategorisering af finansielle instrumenter og oplysning om dagsværdier* Mio. kr.

MODERSELSKAB 2016	Regnskabsmæssig værdi	Niveau 1	Dagsværdi Niveau 2	Niveau 3
Udlån og tilgodehavender				
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	0,0			
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	112,1			
Finansielle tilgodehavender	196,2			
Likvide beholdninger	169,6			
Udlån og tilgodehavender i alt	477,8			
Finansielle aktiver - dagsværdi over resultatopgørelsen				
Markedsværdi af derivater til afdækning af lån	99,0		99,0	
Finansielle aktiver - dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	99,0			
Finansielle forpligtelser - dagsværdi over resultatopgørelsen				
Gældsforpligtelser - derivater til afdækning af lån	1,7		1,7	
Finansielle forpligtelser - henført til dagsværdi over resultatopgørelsen				
Obligationslån	572,1	259,7	312,4	
Finansielle forpligtelser - henført til dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	572,1			
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris				
Leverandører af varer og tjenesteydelser	9,2			
Gæld til tilknyttede virksomheder	10,5			
Anden gæld	160,3			
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris i alt	180,0			

MODERSELSKAB 2015	Regnskabsmæssig værdi	Niveau 1	Dagsværdi Niveau 2	Niveau 3
Udlån og tilgodehavender				
Finansielle tilgodehavender	217,2			
Likvide beholdninger	210,3			
Udlån og tilgodehavender i alt	427,5			
Finansielle aktiver - dagsværdi over resultatopgørelsen				
Markedsværdi af derivater til afdækning af lån	82,2		82,2	
Finansielle aktiver - dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	82,2			
Finansielle forpligtelser - dagsværdi over resultatopgørelsen				
Gældsforpligtelser - derivater til afdækning af lån	3,0		3,0	
Finansielle forpligtelser - henført til dagsværdi over resultatopgørelsen				
Obligationslån	301,6		301,6	
Obligationslån - kortfristet del	403,2	403,2		
Finansielle forpligtelser - henført til dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	704,8			
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris				
Anden gæld	115,3			
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris i alt	115,3			

Finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi, opdeles efter følgende målemæssige hierarki:

Niveau 1: Noterede priser på identiske instrumenter.

Niveau 2: Noterede priser på sammenlignelige instrumenter eller i al væsentlighed baseret på observerbare markedsdata.

Niveau 3: Ikke observerbare markedsdata.

De finansielle risici er beskrevet i Note 13.

Regnskabsmæssig værdi svarer til dagsværdi.

Dagsværdien er opgjort ud fra rentekurver og valutaspotkurser.

KONCERN 2016	Regnskabsmæssig værdi	Niveau 1	Dagsværdi Niveau 2	Niveau 3
Udlån og tilgodehavender				
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	1.276,3			
Finansielle tilgodehavender	381,2			
Likvide beholdninger	374,5			
Udlån og tilgodehavender i alt	2.031,9			
Finansielle aktiver - dagsværdi over resultatopgørelsen				
Andre tilgodehavender - derivater til afdækning af lån	99,0		99,0	
Andre tilgodehavender - derivater til afdækning af gaskontrakter	67,1		67,1	
Værdipapirer	0,3	0,3		
Finansielle aktiver - dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	166,4			
Finansielle forpligtelser - dagsværdi over resultatopgørelsen				
Gældsforpligtelser - derivater til afdækning af lån	1,7		1,7	
Gældsforpligtelser - derivater til afdækning af gaskontrakter	40,4		40,4	
Finansielle forpligtelser - dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	42,2			
Finansielle forpligtelser - henført til dagsværdi over resultatopgørelsen				
Obligationslån	572,1	259,7	312,4	
Finansielle forpligtelser - henført til dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	572,1			
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris				
Leverandører af varer og tjenesteydelser	288,9			
Anden gæld	925,0			
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris i alt	1.213,9			

KONCERN 2015	Regnskabsmæssig værdi	Niveau 1	Dagsværdi Niveau 2	Niveau 3
Udlån og tilgodehavender				
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	1.113,3			
Finansielle tilgodehavender	391,2			
Likvide beholdninger	330,0			
Udlån og tilgodehavender i alt	1.834,3			
Finansielle aktiver - dagsværdi over resultatopgørelsen				
Andre tilgodehavender - derivater til afdækning af lån	82,2		82,2	
Andre tilgodehavender - derivater til afdækning af gaskontrakter	79,4		79,4	
Værdipapirer	4,2	4,2		
Finansielle aktiver - dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	165,7			
Finansielle forpligtelser - dagsværdi over resultatopgørelsen				
Gældsforpligtelser - derivater til afdækning af lån	3,0		3,0	
Gældsforpligtelser - derivater til afdækning af gaskontrakter	166,8		166,8	
Finansielle forpligtelser - dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	169,8			
Finansielle forpligtelser - henført til dagsværdi over resultatopgørelsen				
Obligationslån	301,6		301,6	
Obligationslån - kortfristet del	680,6	680,6		
Finansielle forpligtelser - henført til dagsværdi over resultatopgørelsen i alt	982,2			
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris				
Leverandører af varer og tjenesteydelser	228,3			
Modtagne forudbetalinger fra kunder	26,0			
Anden gæld	1.010,5			
Finansielle forpligtelser til amortiseret kostpris i alt	1.264,8			

Finansielle instrumenter, der måles til dagsværdi, opdeles efter følgende målemæssige hierarki:

Niveau 1: Noterede priser på identiske instrumenter.

Niveau 2: Noterede priser på sammenlignelige instrumenter eller i al væsentlighed baseret på observerbare markedsdata.

Niveau 3: Ikke observerbare markedsdata.

De finansielle risici er beskrevet i Note 13.

Regnskabsmæssig værdi svarer til dagsværdi.

Dagsværdien er opgjort ud fra rentekurver og valutaspotkurser.

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Note 15 <i>Abandonmentforpligtelser</i>	Mio. kr.	2016	2015
391,1	0,0	Abandonmentforpligtelser 1. januar		303,9	391,1
0,0	0,0	Tilgang diskonteringseffekt af primo		8,2	7,9
0,0	0,0	Tilgang forpligtelse ved årets investeringer		0,9	0,9
0,0	0,0	Korrektion af abandonmenthensættelsen		0,0	-96,1
-391,1	0,0	Afgang som følge af virksomhedsoverdragelse		0,0	0,0
<i>0,0</i>	<i>0,0</i>	<i>Abandonmentforpligtelser 31. december</i>		<i>313,1</i>	<i>303,9</i>

Abandonmentforpligtelser omfatter de forventede fremtidige omkostninger til nedlukning og fjernelse af ledningsanlæg og tekniske anlæg. Abandonmentforpligtelser måles til tilbagediskonteret nutidsværdi baseret på en realrente på 2 %. Abandonmentforpligtelsen reguleres over finansielle poster i resultatopgørelsen.

Der henvises til note 24 vedrørende væsentlige regnskabsmæssige skøn med hensyn til beskrivelse af usikkerheden om størrelsen af forpligtelsen og den tidsmæssige placering.

MODERSELSKAB			KONCERN		
2015	2016	Note 16 <i>Anden gæld</i>	Mio. kr.	2016	2015
0,0	14,4	Moms og afgifter		723,1	711,8
0,0	0,0	Skyldig skat		1,0	0,0
35,9	37,3	Feriepengeforpligtelser		37,3	35,9
0,0	0,0	Periodiserede renter vedrørende lån		0,9	0,0
0,0	0,0	Markedsværdi af derivater til afdækning af købs- og salgskontrakter		40,4	166,8
74,0	95,4	Modtaget sikkerhedsstillelse		97,8	83,1
5,3	13,1	Øvrige poster		24,5	12,8
<i>115,3</i>	<i>160,3</i>	<i>Anden gæld i alt</i>		<i>925,0</i>	<i>1.010,5</i>

Årets resultat af ophørende aktiviteter	2016	2015
Nettoomsætning	0,0	534,2
Andre driftsindtægter	0,0	50,1
Andre eksterne omkostninger	0,0	-144,3
Personaleomkostninger	0,0	-142,9
Afskrivninger	0,0	-209,9
Driftsresultat	0,0	87,2
Resultat i associerede virksomheder	0,0	0,9
Finansielle indtægter	0,0	4,2
Finansielle omkostninger	0,0	-5,1
Årets nettoresultat	0,0	87,2
Pengestrøm fra ophørende aktiviteter	2016	2015
Pengestrøm fra driftsaktiviteter:		
Driftsresultat	0,0	87,2
Tilbageførsel af afskrivninger	0,0	209,9
Finansielle indbetalinger	0,0	4,2
Finansielle udbetalinger	0,0	-5,1
Finansielle poster uden likviditetseffekt	0,0	5,0
Ændringer i driftskapital:		
Ændringer i tilgodehavender, lagerbeholdning m.v.	0,0	30,9
Ændringer i leverandørgæld mv.	0,0	2,2
Pengestrøm fra driftsaktiviteter i alt	0,0	334,3
Pengestrøm fra investeringsaktiviteter:		
Anlægsinvesteringer	0,0	-128,2
Pengestrøm fra investeringsaktiviteter i alt	0,0	-128,2
Pengestrøm fra finansieringsaktiviteter:		
Indskud af selskabskapital	0,0	0,5
Finansieret af moderselskab som følge af udskilning af aktivitet	0,0	-206,5
Pengestrøm fra finansieringsaktiviteter i alt	0,0	-206,0
Ændring i likviditet i alt	0,0	0,0
Likvider, primo	0,0	0,0
Likvider, ultimo	0,0	0,0
Likvider, ultimo:		
Likvide beholdninger	0,0	0,0
Værdipapirer	0,0	0,0
Likvider, ultimo	0,0	0,0

Note 18 *Eventualforpligtelser og andre økonomiske forpligtelser*

HMN Naturgas I/S har en forpligtelse overfor HMN Naturgas A/S til at indskyde ansvarlig lånekapitel på 125 mio. kr. HMN Naturgas A/S og HMN Naturgas I/S har aftalt, at forpligtelsen ophæves med virkning fra 31. december 2017.

Koncernens selskaber hæfter solidarisk for skat af koncernens sambeskattede indkomst mv. Det samlede beløb fremgår af årsrapporten for HMN Naturgas Holding ApS, der er administrationselskab i forhold til sambeskatningen.

Note 19 *Nærtstående parter*

HMN Naturgas I/S har ingen nærtstående parter med bestemmende indflydelse.

Selskabets ledelsesvederlag mv. er oplyst i note 4.

HMN Naturgas I/S har leveret diverse administrative serviceydelser til datterselskaberne HMN GasNet P/S, HMN Komplementar ApS, HMN Naturgas A/S, HMN Biogas ApS og HMN Gastankstationer ApS for i alt 323,1 mio. kr. (2015: 51,5 mio. kr.)

Note 20 *Købsforpligtelser og afgivne garantier*

Nordea har på vegne af HMN Naturgas A/S afgivet garantier for i alt 120 mio. kr. (2015: 80 mio. kr.).

Note 21 *Over-/underdækning*

Koncernregnskab

I regnskabsåret 2016 er der i koncernregnskabet beregnet en foreløbig overdækning på ca. 61 mio. kr. i det regulerede datterselskab HMN GasNet P/S. Overdækningen for 2016 fastsættes endeligt af Energitilsynet i slutningen af 2017.

Overdækningen i 2016 tillægges den akkumulerede overdækning ultimo 2015, således at den beregnede akkumulerede overdækning ultimo 2016 udgør ca. 61 mio. kr. (2015: overdækning ca. 0 mio. kr.)

Indtjening af over-/underdækning i de enkelte år er afhængig af naturgasafsætningen i de enkelte år.

Note 22 *Tjenestemandspensioner*

Den del af tjenestemandforpligtelserne, der ikke er forsikringsmæssigt afdækket, er afdækket af HMN Naturgas Holding ApS' suppleringsdepot bestående af værdipapirer. Suppleringsdepotet er til fri disposition for HMN Naturgas I/S og har eksisteret siden 23. februar 1976.

Depotet har en værdi ultimo 2016 på 0,3 mio. kr. (2015: 4,2 mio. kr.)

Regnskabsgrundlag

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med International Financial Reporting Standards (IFRS) som godkendt af EU og yderligere danske oplysningskrav til årsrapporter for regnskabsklasse D, jfr. IFRS bekendtgørelsen udstedt i henhold til årsregnskabsloven. Årsrapporten opfylder tillige IFRS udstedt af International Accounting Standards Board (IASB).

Årsrapporten omfatter både et koncernregnskab for selskabet og dets dattervirksomheder og et særskilt årsregnskab for moderselskabet.

Ny regnskabspraksis og oplysninger for 2016

Der er i regnskabsåret 2016 implementeret følgende ændringer til regnskabsstandarder:

- Årlige forbedringer (2012-2014). De årlige forbedringer medfører en række mindre ændringer til IFRS:
 - IFRS 5: Ændring af regnskabsmæssig behandling ved reklassifikation af et aktiv mellem kategorierne 'held for sale' og 'held for distribution'.
 - IFRS 7: Tilføjelse af oplysninger om fortsat involvering i form af kontrakter om fortsat servicering af overtagne kundekontrakter og om oplysninger om finansielle instrumenter i perioderegnskaber.
 - IAS 19: Tilføjelse vedrørende fastlæggelse af diskonteringsrenten på pensionsforpligtelser i regionale valutaer, fx EUR.
 - IAS 34: Præcisering af, hvad der menes med referencer til, at oplysninger er præsenteret andre steder i perioderegnskabet.
- IFRS 11: Køb af kapitalandele i en joint operation, skal behandles som køb af enkeltaktiver eller køb af virksomhed.
- IAS 16/IAS 38: Omsætningsbaserede afskrivningsmetoder må ikke længere anvendes.
- IAS 27: Moderselskaber kan anvende indre værdis metode ved indregning af kapitalandele for kapitalandele i dattervirksomheder, associerede virksomheder og joint ventures.
- IAS 16/IAS 41: Regnskabsmæssig behandling af flerårige planter (Bearer plants), som anvendes til at frembringe afgrøder i mere end én periode.
- IAS 1: Ændringer til IAS 1 med henblik på at forbedre oplysningskravene efter IFRS. Ændringen omfatter væsentlighed, præsentation af poster og mellemtotaler i resultatopgørelse og balance og rækkefølge af noterne).
- IFRS 10, IFRS 12 og IAS 28: Ændringer om investeringsvirksomhedens anvendelse af undtagelse fra at konsolidere dattervirksomheder.

HMN Naturgas-koncernen har vurderet effekten af de nye IFRS standarder og fortolkninger. Koncernen har konkluderet, at alle de gældende standarder og fortolkninger, der er trådt i kraft for regnskabsår, der påbegyndes 1. januar 2016, enten ikke er relevante for HMN Naturgas-koncernen eller ikke har væsentlig betydning på regnskabet for koncernen.

Nye regnskabsstandarder samt fortolkningsbidrag, der endnu ikke er trådt i kraft

Følgende ændrede regnskabsstandarder og fortolkningsbidrag, der kan have relevans for HMN Naturgas-koncernen, er vedtaget af IASB og godkendt af EU. Standarderne træder i kraft senere, hvorfor de først vil blive implementeret i årsrapporterne, når de træder i kraft.

- IFRS 15: 'Indregning af omsætning fra kontrakter med kunder'. Ny standard om indregning af omsætning. Standarden kan potentielt påvirke indregning af indtægter på en række områder afhængigt af hvilken branche virksomheden opererer i, herunder:
 - Den tidsmæssige placering af indregningen af omsætning
 - Indregning af variabelt vederlag

- Allokering af indtægter fra sammensatte kontrakter (kontrakter med flere ydelser)
- Indregning af indtægter fra licensrettigheder
- Omkostninger ved indgåelse af kontrakter
- Yderligere oplysningskrav.

Standarden træder i kraft for regnskabsår, der begynder 1. januar 2018 eller senere.

- IFRS 9: 'Måling og klassifikation af finansielle aktiver og forpligtelser'. Antallet af kategorier for finansielle aktiver reduceres til tre: amortiseret kostpris-kategori eller dagsværdi over resultatopgørelsen og dagsværdi over anden totalindkomst. Virksomheder, som vælger at måle finansielle forpligtelser til dagsværdi (dagsværdi-optionen), skal under IFRS 9 præsentere den del af periodens ændring i dagsværdi, som kan henføres til ændringer i virksomhedens egen kreditværdighed (own credit risk), i anden totalindkomst. Reglerne for nedskrivninger på finansielle aktiver ændres til en model baseret på forventede kredit-tab, hvor ændringer i kreditrisikoen medfører ændringer i tabshensættelsen. Reglerne for regnskabsmæssig sikring lempes, så de i højere grad tilpasses virksomhedens risikostyringsstrategi og -mål. Standarden træder i kraft for regnskabsår, der begynder 1. januar 2018 eller senere. Endvidere giver den nye standard under visse betingelser, mulighed for at måle visse råvarekontrakter til dagsværdi over resultatopgørelsen, selv om de besiddes med henblik på eget brug.

HMN Naturgas-koncernen har vurderet effekten af de nye IFRS-standarder og fortolkninger. HMN Naturgas-koncernen forventer ingen væsentlig effekt på regnskabet.

IASB har udstedt følgende ændringer til standarder og nye fortolkningsbidrag, der kunne være relevante for HMN Naturgas-koncernen, men som endnu ikke er godkendt af EU:

- IFRS 14: 'Regulatoriske aktiver/forpligtelser'. Ny fælles standard om regulatoriske aktiver (over-/underdækning) ved overgang til IFRS. Denne standard har EU imidlertid positivt bestemt ikke skal gælde i EU. Standarden trådte i kraft for regnskabsår, der begyndte 1. januar 2016 eller senere.
- IFRS 16: 'Leasing'. Ny standard om regnskabsmæssig behandling af leasing. For leasingtager skal alle leasingaftaler fremadrettet indregnes i balancen med en leasingforpligtelse og et leasingaktiv. Standarden træder i kraft for regnskabsår, der begynder 1. januar 2019 eller senere.
- IAS 7: Krav om yderligere oplysninger om afstemning af finansielle forpligtelser. Rentebærende gæld skal afstemmes fra primo til ultimo. Ændringen træder i kraft for regnskabsår, der begynder 1. januar 2017 eller senere.
- IFRS 15: Præciseringer vedrørende identifikation af leveringsforpligtelser ('performance obligations'), vurdering af agent/principal og vurdering af licenser. Ændringen træder i kraft for regnskabsår, der begynder 1. januar 2018 eller senere.

HMN Naturgas-koncernen forventer ingen væsentlig effekt på regnskabet, men vil vurdere effekten af ovenstående standarder, når de bliver EU godkendt og forventer at implementere de nye standarder og fortolkningsbidrag, når anvendelsen bliver obligatorisk.

Årsregnskabet er aflagt i mio. kr.

Generelt om indregning og måling

Regnskabet er udarbejdet med udgangspunkt i det historiske kostprisprincip modificeret for måling af visse finansielle instrumenter til dagsværdi. Endvidere er kapitalandele i dattervirksomheder i forbindelse med fusionen pr. 1. januar 2010 i moderselskabet optaget til markedsværdi på fusionstidspunktet.

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes. Endvidere indregnes i resultatopgørelsen alle omkostninger, der er afholdt for at opnå årets indtjening, herunder afskrivninger, nedskrivninger og hensatte forpligtelser.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes til den funktionelle valuta (DKK) efter transaktionsdagens valutakurser. Valutakursgevinster og -tab ved afviklingen af disse transaktioner samt ved omregning af monetære aktiver og forpligtelser i fremmed valuta til balancedagens valutakurser indregnes i resultatopgørelsen.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter HMN Naturgas I/S og dattervirksomhederne HMN GasNet P/S og HMN Naturgas Holding ApS med dets dattervirksomheder HMN Naturgas A/S, HMN Gastankstationer ApS, HMN Biogas ApS og HMN Komplementar ApS.

Koncernregnskabet udarbejdes på grundlag af regnskaberne for HMN Naturgas I/S med tilhørende dattervirksomheder. Udarbejdelse af koncernregnskabet sker ved sammenlægning af regnskabsposter af ensartet karakter. Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, interne mellemværender og udbytter samt fortjenester og tab ved dispositioner mellem de konsoliderede virksomheder. De regnskaber, der anvendes til brug for konsolideringen, udarbejdes i overensstemmelse med koncernens regnskabspraksis.

Virksomhedssammenslutninger

Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra anskaffelsestidspunktet. Solgte eller afviklede virksomheder indregnes frem til afståelsestidspunktet.

Fortjeneste eller tab ved afhændelse af dattervirksomheder og associerede virksomheder opgøres som forskellen mellem afhændelssummen og den regnskabsmæssige værdi af nettoaktiver på salgstidspunktet, inklusiv resterende goodwill samt forventede omkostninger til salg eller afviklingen.

Ved køb af dattervirksomheder og associerede virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, hvorefter de nytilkøbte virksomheders aktiver og forpligtelser ved første indregning måles til dagsværdi på erhvervelsestidspunktet. Efterfølgende indregnes disse til kostpris.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem anskaffelsværdi og dagsværdi af overtagne aktiver og forpligtelser indregnes i balancen. Positive forskelsbeløb afskrives ikke, men der foretages i stedet løbende nedskrivningstests.

Kostprisen opgøres som det kontante vederlag med tillæg af dagsværdien af udstedte ejerandele. Transaktionsomkostninger indregnes som omkostninger i takt med, at de afholdes. Opnå kontrol over en virksomhed, der hidtil har været associeret, anses den hidtidige ejerandel som solgt og tilbagekøbt til dagsværdi. Forskellen mellem den regnskabsmæssige værdi og dagsværdien indregnes i resultatopgørelsen under særlige poster.

Afledte finansielle instrumenter

HMN Naturgas-koncernen anvender afledte finansielle instrumenter til at afdække pris- og mængderisici ved køb og salg af gas og til at afdække renterisici.

De afledte finansielle instrumenter måles ved første indregning til dagsværdien af det betalte eller modtagne vederlag. Efter første indregning måles de afledte finansielle instrumenter til dagsværdien på balancedagen.

Regnskabsmæssig sikring af lån

Ændringer i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder betingelserne for sikring af dagsværdien af indregnet aktiv eller forpligtelse, indregnes i resultatopgørelsen sammen med ændringer i dagsværdien af aktivet eller forpligtelsen, som kan henføres til den afdækkede risiko.

Ændringer i dagsværdien af afledte finansielle instrumenter, der ikke opfylder betingelserne for regnskabsmæssig afdækning, indregnes i resultatopgørelsen.

Regnskabsmæssig sikring af salgskontrakter

Koncernen anvender derivater til sikring af prisrisikoen på kontrakter vedr. salg af gas til fast pris. Når visse kriterier er opfyldt, behandles den sikrede risiko regnskabsmæssigt som sikring af dagsværdi af gasprisrisikoen på kundekontrakterne. Derivatene har gasprisen på det hollandske marked som det underliggende, men salgskontrakterne er til levering i Danmark. Det er ledelsens vurdering, at der er så høj korrelation mellem gasprisen på det hollandske og det danske marked, at derivaterne er meget effektive til at udligne værdiudsving på salgskontrakterne.

Prisrisikoen på de sikrede kontrakter indregnes til dagsværdi med værdiregulering over resultatopgørelsen. De sikrede kontrakter dagsværdireguleres for ændringer i den afdækkede prisrisiko og indregnes ligeledes i resultatopgørelsen. Kontrakterne og derivaterne har en løbetid på op til 35 måneder.

	2016	2015
Afdækket volumen, m ³	195,5 mio. m ³	216,7 mio. m ³
Årets dagsværdiændring af derivater	22,2 mio. kr.	24,4 mio. kr.
Årets dagsværdiændring af salgskontrakter	-23,1 mio. kr.	-24,7 mio. kr.
Ineffektivitet indregnet i resultat	-0,9 mio. kr.	-0,3 mio. kr.
Dagsværdi af derivater 31. december	2,5 mio. kr.	-0,3 mio. kr.

Pengestrømsafdækning

Ændring i dagsværdien af finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder betingelserne for afdækning af forventede fremtidige transaktioner, indregnes i anden totalindkomst for så vidt angår den effektive del af afdækningen og klassificeres som en særskilt reserve i egenkapitalen. Den ineffektive del indregnes i resultatopgørelsen. Resulterer den afdækkede transaktion i en indtægt eller en omkostning, indregnes det beløb, som er udskudt under egenkapitalen til resultatopgørelsen og modposteres i anden totalindkomst i den periode, hvor den afdækkede transaktion indregnes. Beløbet indregnes i samme post som den afdækkede transaktion.

RESULTATOPGØRELSEN

Nettoomsætning

Omsætningen ved salg af varer og tjenesteydelser indregnes i resultatopgørelsen, såfremt levering og risikoovergang til køber har fundet sted inden årets udgang, og såfremt indtægten kan opgøres pålideligt og forventes modtaget.

Omsætningen måles til dagsværdien af det aftalte vederlag ekskl. moms og afgifter opkrævet på vegne af tredjepart. Alle former for afgivne rabatter indregnes i nettoomsætningen.

Nettoomsætningen omfatter endvidere salg af serviceabonnementer til kunder, og gennemførte energibesparelser i henhold til Energispareaftalen mellem distributionselskaberne og klima-, energi- og bygningsministeren.

Nettoomsætningen i datterselskabet HMN Naturgas A/S, omfatter salg af naturgas med fradrag af rabatter.

Nettoomsætningen indregnes i takt med levering af distributionsydelserne eller gas. Indtægter fra acontobetaltende kunder er beregnet for perioden efter seneste årsopgørelse.

Vareforbrug

Omkostninger til varer, der er anvendt til at opnå årets nettoomsætning.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter omfatter bl.a. gebyrer, indtægter fra flytning af stik og periodiserede indtægter fra driftsopgaver, værdiregulering af udskudte indtægter og aktivering af interne timer.

Andre indtægter/udgifter vedrørende værdiregulering af finansielle instrumenter

Andre indtægter/udgifter vedrørende værdiregulering af finansielle instrumenter omfatter positiv eller negativ værdiregulering af finansielle instrumenter anvendt i forbindelse med køb og salg af naturgas.

Udsving i markedsværdireguleringen mellem årene skyldes, at den internationale regnskabsstandard IFRS indebærer en asymmetri, som gør, at de finansielle afdækninger opgøres til markedsværdi i regnskabet, hvorimod de tilsvarende ændringer i værdien af kundeaftaler ikke dagsværdireguleres i regnskabet. Effekten heraf indregnes i stedet i regnskabet i det år, hvor gasleverancen faktisk sker.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger omfatter omkostninger til vedligeholdelse af ledningsnet, afregnings- og kundeserviceomkostninger, sikkerhedsrelaterede omkostninger, kommunikationsomkostninger, konsulentbistand, øvrige administrationsomkostninger m.v.

Personaleomkostninger

Personaleydelser som løn, sociale bidrag, ferie og sygefravær, bonus og ikke-monetære goder indregnes i det regnskabsår, hvor koncernens medarbejdere har udført det tilknyttede arbejde. I forbindelse med koncernens langfristede personaleydelser periodiseres omkostningerne, så de indregnes i takt med, at de pågældende medarbejdere udfører arbejdet.

Finansielle poster

Finansielle poster omfatter renteindtægter og renteomkostninger, realiserede og urealiserede kursgevinster og -tab samt amortisationstillæg/-fradrag vedrørende lån samt diskonteringseffekt på abandonmentforpligtelse.

Skat

Der indgår som følge af selskabsformen ikke aktuel eller udskudt skat i regnskabet for moderselskabet.

I moderselskabets datterselskab HMN Naturgas Holding ApS med dets dattervirksomheder HMN Naturgas A/S, HMN Gastankstationer ApS, HMN Biogas ApS og HMN Komplementar ApS, består årets skat af årets aktuelle skat og en eventuel ændring af udskudt skat.

Aktuelle skatteforpligtelser henholdsvis tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst reguleret for betalt acontoskat.

Udskudt skat indregnes og måles efter den balanceorienterede gældsmetode af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssige og skattemæssige værdier af aktiver og forpligtelser. Den skattemæssige værdi af aktiverne opgøres med udgangspunkt i den planlagte anvendelse af det enkelte aktiv. Udskudt skat måles på grundlag af de skatteregler og skattesatser, der ifølge balancedagens lovgivning vil være gældende, når den udskudte skat forventes udløst som aktuel skat. En ændring i udskudt skat som følge af ændringer i skattesatser indregnes i resultatopgørelsen. Udskudte skatteaktiver opstået ved eliminering af koncerninterne avancer måles til det købende selskabs skatteprocent.

Udskudte skatteaktiver, herunder skatteværdien af fremførselsberettigede skattemæssige underskud, indregnes i balancen med den værdi, hvortil aktivet forventes at kunne realiseres, enten ved modregning i udskudte skatteforpligtelser eller som netto-skatteaktiver.

HMN Naturgas Holding ApS og dets dattervirksomheder HMN Naturgas A/S, HMN Gastankstationer ApS, HMN Biogas ApS og HMN Komplementar ApS er sambeskattet. Den aktuelle danske selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster (fuld fordeling med refusion vedrørende skattemæssige underskud).

BALANCEN

Immaterielle anlægsaktiver

Kunderelationer og goodwill opstod i forbindelse med fusionen mellem HNG I/S og Naturgas Midt-Nord I/S 1. januar 2010 som opskrivning til markedsværdi af det overtagne selskab samt opskrivning til markedsværdi af det fællesejede datterselskab.

Værdien af erhvervede kunderelationer måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Værdien af de erhvervede kunderelationer afskrives lineært over den forventede levetid, som er 12 år.

Goodwill udgør det beløb, hvormed kostprisen for en overtaget virksomhed overstiger dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser på overtagelsestidspunktet.

Goodwill indregnes som et aktiv og henføres til pengestrømsgenererende enheder svarende til det niveau, hvorpå ledelsen overvåger investeringen. Goodwill indregnes som et aktiv og amortiseres ikke, men den regnskabsmæssige værdi af goodwill underkastes en test for værdiforringelse mindst en gang årligt. Goodwill nedskrives til genindvindingsværdi, såfremt den regnskabsmæssige værdi af den pengestrømsgenererende enheds nettoaktiver overstiger den højeste værdi af nettosalgpris og nytteværdi, der svarer til nutidsværdien af forventede fremtidige pengestrømme fra enheden. En eventuel nedskrivning indregnes i årets resultat og tilbageføres ikke.

Den regnskabsmæssige værdi af goodwill testes årligt for værdiforringelse. Til grund for nedskrivningstesten på de immaterielle anlægsaktiver er lagt den forventede indtjening på salg af naturgas i de kommende 20 – 25 år, idet der er forudsat en stigende konkurrence med deraf følgende tab af marked og fremtidig indtjening. Nedskrivningstesten er baseret på fremtidige pengestrømme diskonteret på grundlag af realrente.

Materielle anlægsaktiver

Grunde og bygninger, tekniske anlæg og maskiner samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger.

Kostprisen for anskaffelser afholdt efter 1. januar 2005 omfatter anskaffelsesprisen samt omkostninger tilknyttet anskaffelsen indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til ibrugtagning, samt estimerede abandonmentomkostninger.

For egenfremstillede aktiver omfatter kostprisen direkte og indirekte omkostninger til materialer, komponenter, underleverandører og løn indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til ibrugtagning, samt estimerede abandonmentomkostninger

Ved afskrivning af aktiver, som tages i brug efter januar 2005, benyttes følgende levetider:

Bygninger	50 år
Fordelingsnet, distributionsnet og stikledninger	30 år
M/R-stationer inkl. grunde og bygninger	15 år
Målere	15 år
Gastankstationer	15 år
Biogasopgraderingsanlæg	10 år
Biler, inventar og øvrigt	5 år
It-projekterne Sirius og Aligne	8 år
Øvrige it-systemer	3 år

Ved planlagte udskiftninger på eksisterende anlæg vurderes, om aktivering af personale- og materialeomkostninger skal finde sted.

Fortjeneste og tab ved afhændelse af materielle anlægsaktiver opgøres som forskellen mellem salgsprisen med fradrag af salgsomkostninger og den regnskabsmæssige værdi på salgstidspunktet. Fortjeneste eller tab indregnes under andre driftsindtægter, i det omfang salgsprisen overstiger den oprindelige kostpris.

Ved opgørelse af kostpris indgår abandonmentforpligtelsen. Primobeløbet på abandonmentforpligtelsen i år 2005 afskrives over 16 år. Herefter anvendes de ovenfor nævnte levetider.

Kompensation ved etablering af materielle anlægsaktiver

Kompensationen indregnes, når generelle betingelser for indregning er opfyldt, og når de betingelser, der er knyttet til tilskuddet, er opfyldt. Kompensationen, der ydes til dækning af investeringer, føres som en passivpost, der indtægtsføres i takt med levetidsforkortelsen af aktivet.

Nedskrivningstest

Den regnskabsmæssige værdi af materielle anlægsaktiver vurderes årligt for at afgøre, om der er indikation af værdiforringelse. Når en sådan indikation er til stede, foretages nedskrivningstest.

Ved nedskrivningstest sammenholdes genindvindingsværdien med den regnskabsmæssige værdi af det testede aktiv. Et tab ved værdiforringelse indregnes, når den regnskabsmæssige værdi af et aktiv henholdsvis en pengestrømsfrembringende enhed (CGU) overstiger aktivets eller den pengestrømsfrembringende enheds genindvindingsværdi.

Genindvindingsværdien af materielle aktiver er den højeste værdi af aktivernes dagsværdi med fradrag af forventede afhændelsesomkostninger og nutidsværdien af de fremtidige nettopengestrømme.

Nedskrivningstest af goodwill baseres på årets resultat og prognose for fremtidig indtjening i HMN Naturgas A/S frem til 2042.

Goodwill testes årligt for værdiforringelse. Til brug herfor allokeres goodwill på erhvervestidspunktet til de operative segmenter, som forventes at opnå fordele fra virksomhedsovertagelsen.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris, opgjort efter vejede gennemsnitspriser, eller nettorealisationsværdi, hvor denne er lavere. Nettorealisationsværdi af varebeholdninger opgøres som forventet salgspris med fradrag af omkostninger, der skal afholdes for at effektuere salget.

Tilgodehavender

Tilgodehavender, inkl. finansielle tilgodehavender fra kunder samt øvrige finansielle tilgodehavender, måles til amortiseret kostpris med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede tab. Nedskrivninger til imødegåelse af tab opgøres på baggrund af en individuel vurdering af de enkelte tilgodehavender.

Prisaftaler med kunder, som indeholder en prisformel, der er forskellig fra listeprisen, udskilles fra leveringsaftalen og indregnes som afledte finansielle instrumenter.

Andre tilgodehavender og periodeafgrænsningsposter

Andre tilgodehavender, inkl. øvrige finansielle tilgodehavender, måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi. Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Distributionsselskaber er i henhold til lovgivningen forpligtet til over en årrække at gennemføre energispareprojekter hos forbrugerne, som repræsenterer en given besparelse opgjort i MWh. Overskydende besparelser kan sælges til andre distributionsselskaber, ligesom manglende opfyldelse af besparelseskrauet skal udlignes ved opkøb af overskydende besparelser fra andre distributionsselskaber. Overskydende besparelser, som kan henføres til regnskabsåret og tidligere år, indregnes som en periodeafgrænsningspost under aktiver og måles til laveste værdi af den gennemsnitlige kostpris og den værdi, som de vurderes at

kunne sælges til. Manglende besparelser, som kan henføres til regnskabsåret og tidligere år, indregnes som en hensat forpligtelse og måles til det laveste af de estimerede omkostninger til gennemførelse af de manglende besparelser og det beløb, som det estimeres, at de kan erhverves til hos andre distributionselskaber.

Værdipapirer

Værdipapirer indregnes ved erhvervelsen til dagsværdi på handelsdatoen.

I efterfølgende perioder indregnes værdipapirer til dagsværdi. Dagværdiregulering indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Indskudskapital

Moderselskabet er et interessentskab. Forrentningen af kapitalindskud fragår de frie reserver og henlægges til en separat reserve under egenkapitalen. Virksomhedens interessentkommuner hæfter solidarisk og ubegrænset for virksomhedens gæld.

Egenkapitalreserver

Hensættelse til nedsættelse af priser er de beløb, som skal tilbageføres til forbrugerne via fremtidigt lavere priser med baggrund i Energitilsynets regulering af distributionsvirksomhed.

Ekstraordinær effektiviseringsgevinst og gevinst vedrørende forrentning af nettogæld er den del af effektiviseringsgevinster, som Energitilsynet har godkendt til ekstraordinær forrentning af indskudskapitalen.

Reserve for tilskrivning af renter er den ordinære forrentning af indskudskapital, som Energitilsynet har godkendt.

Reserve for opskrivning til handelsværdi i forbindelse med virksomhedssammenslutning er en bunden reserve i moderselskabet.

Abandonmentforpligtelse

Abandonmentforpligtelser omfatter de forventede fremtidige omkostninger til nedlukning og fjernelse af ledningsanlæg og tekniske anlæg. Abandonmentforpligtelser måles til tilbagediskonteret nutidsværdi baseret på en realrente på 2 %. Abandonmentforpligtelsen reguleres over finansielle poster i resultatopgørelsen.

Udskudte indtægter

Betaling fra eksterne parter i forbindelse med etablering af anlægsaktiver bogføres som en passivpost og indtægtsføres over aktivets økonomiske levetid.

Andre hensatte forpligtelser

Andre hensatte forpligtelser indregnes og måles som det bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for på balancedagen at afvikle forpligtelserne. Hensatte forpligtelser med en forventet forfaldstid ud over et år fra balancedagen måles til tilbagediskonteret nutidsværdi.

Forskydning i nutidsværdi indregnes under finansielle poster.

Periodeafgrænsningsposter (aktiver)

Periodeafgrænsningsposter omfatter afholdte omkostninger til energibesparelser, der dækkes af fremtidige energisparebidrag fra kunderne i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Periodeafgrænsningsposter (forpligtelser)

Periodeafgrænsningsposter indregnet under forpligtelser, omfatter modtagne indtægter til resultatføring i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til nettorealisationsværdi, der sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Lån

Lån indregnes ved lånoptagelse til det modtagne provenu med fradrag af afholdte transaktionsomkostninger.

I efterfølgende perioder indregnes finansielle gældsforpligtelser, hvor renten baseres på udviklingen i et aktieindeks el.lign., til dagsværdi som følge af, at gældsforpligtelsen indeholder et indbygget afledt finansielt instrument.

Dagsværdiregulering indregnes i resultatopgørelsen under finansielle poster.

Øvrige finansielle gældsforpligtelser måles til amortiseret kostpris svarende til den kapitaliserede værdi ved anvendelse af den effektive rente, således at forskellen mellem provenuet og den nominelle værdi indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden. På fastforrentede lån, der er effektivt afdækket overfor ændringer i dagsværdien, reguleres værdien med ændringer i dagsværdien, som kan henføres til renteændringer.

Regnskabsmæssig afdækning

Koncernen bruger renteswaps og valutaswaps til at sikre forventede transaktioner, aktiver og forpligtelser i overensstemmelse med bestemmelserne i IAS 39 'Finansielle instrumenter: Indregning og måling'.

Ved kontraktens indgåelse klassificerer koncernen hvert enkelt afledt finansielt instrument, der opfylder definitionen på et sikringsinstrument, som:

- sikring af dagsværdien af indregnede aktiver, forpligtelser eller bindende tilsagn (sikring af dagsværdi) eller
- sikring af dagsværdien af en forventet finansiell transaktion (sikring af pengestrømme)

Alle kontrakter indregnes første gang til dagsværdi og efterfølgende til dagsværdi baseret på gældende købskurser på balancedagen.

Valutaterminskontrakter og valutaswaps, der anvendes til sikring af aktiver eller forpligtelser i fremmed valuta, opgøres til dagsværdi på balancedagen. Værdireguleringer indregnes i resultatopgørelsen sammen med eventuel regulering af det sikrede aktiv eller den sikrede forpligtelses værdi, som vedrører den sikrede risiko.

Værdireguleringer af valutaterminskontrakter og renteswaps, som er anvendt til sikring af forventede transaktioner, indregnes direkte i anden totalindkomst, hvis sikringen er effektiv. De akkumulerede værdireguleringer af disse kontrakter flyttes fra anden totalindkomst til finansielle indtægter eller finansielle omkostninger i resultatopgørelsen, når den sikrede transaktion er indregnet i resultatopgørelsen.

Dagsværdien af finansielle aktiver og forpligtelser fastlægges ud fra noterede markedspriser for finansielle instrumenter, der handles i et aktivt marked. Hvis der er et aktivt marked, fastlægges dagsværdien ud fra den senest observerede markedskurs på balancedagen.

Andre finansielle forpligtelser

Andre finansielle forpligtelser indregnes til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi.

Segmentoplysninger

Omsætningen oplyses på forretningssegmenter. Oplysninger om forretningssegmenter er baseret på koncernens afkast og risici samt ud fra den interne økonomistyring.

Pengestrømsopgørelsen

Pengestrømsopgørelsen for virksomheden præsenteres efter den indirekte metode og viser pengestrømme vedrørende drift, investeringer og finansiering samt virksomhedens likvider ved årets begyndelse og slutning.

Pengestrømme vedrørende driftsaktiviteter opgøres som driftsresultatet reguleret for ikke-kontante driftsposter samt ændring i driftskapital. Pengestrømme vedrørende investeringsaktiviteter omfatter betalinger i forbindelse med køb og salg af virksomheder og aktiviteter samt køb og salg af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver. Pengestrømme vedrørende finansieringsaktiviteter omfatter ændringer i størrelsen eller sammensætningen af indskudskapital og omkostninger forbundet hermed, samt optagelse af lån, afdrag på rentebærende gæld og udlodning til interessenterne (koncernen) eller ejerne (datterselskaber).

Likvider omfatter likvide beholdninger og kortfristede værdipapirer med ubetydelig kursrisiko med fradrag af kortfristet bankgæld.

Associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes efter den indre værdis metode til den forholdsmæssige andel af den regnskabsmæssige indre værdi i disse virksomheder opgjort efter koncernens regnskabspraksis. Goodwill vedrørende associerede virksomheder indregnes i kapitalandele i associerede virksomheder.

Anvendt regnskabspraksis for moderselskabet HMN Naturgas I/S

Moderselskabets årsregnskab er aflagt efter samme regnskabspraksis som koncernregnskabet. Følgende er alene relevant for moderselskabet.

Distributionsaktivitet

HMN Naturgas I/S har den 1. januar 2015 indskudt sine distributionsaktiver i HMN GasNet P/S.

Distributionsaktiviteten er i sammenligningstallene for 2015 præsenteret under ophørte aktiviteter i resultatopgørelsen.

Kapitalandele

Kapitalandele i dattervirksomheder indregnes til kostpris i moderselskabsregnskabet.

Handelsværdien pr. 1. januar 2010 af tidligere associerede virksomheder, som ved fusionen mellem HNG I/S og Naturgas Midt Nord I/S blev dattervirksomheder, anses som beregningsmæssig kostpris ved den efterfølgende måling til kostpris.

Hvis der er indikationer for værdiforringelse, foretages værdiforringelsestest som beskrevet i afsnittet 'Anvendt regnskabspraksis' under nedskrivningstest. Hvis den regnskabsmæssige værdi overstiger genindvendingsværdien, nedskrives kapitalandele til denne lavere værdi.

Nøgletal

Nøgletal er beregnet således:

Bruttomargin	=	Bruttoresultat x 100 / Nettoomsætning
Overskudsgrad	=	Driftsresultat x 100 / Nettoomsætning
Afkastningsgrad	=	Driftsresultat x 100 / Balancesum
Egenkapitalens forrentning	=	Årets resultat x 100 / Gennemsnitlig egenkapital
Egenkapitalens soliditet	=	Egenkapital x 100 / Balancesum
Nettogæld	=	Gældsforpligtelse fratrukket udskudte indtægter, kortfristede aktiver og finansielle tilgodehavender.

I forbindelse med udarbejdelsen af koncernregnskabet efter IFRS, som udstedt af IASB og IFRS som godkendt af EU, er det nødvendigt at foretage visse rimelige skøn. Ledelsen foretager skøn og opstiller forudsætninger, som påvirker den anvendte regnskabspraksis og de rapporterede værdier for aktiver, forpligtelser, omsætning, omkostninger, pengestrømme og de tilhørende oplysninger på balancedagen.

Ledelsen udarbejder sine skøn baseret på tidligere års resultater og forskellige andre forudsætninger, som ledelsen vurderer rimelige under de givne omstændigheder. Disse skøn danner grundlag for vurderinger af den rapporterede finansielle stilling, resultat og pengestrømme, som ikke umiddelbart kan udledes af andre kilder. De faktiske resultater kan vise sig at være forskellige fra disse skøn. Ledelsens skøn og forudsætninger, revurderes løbende, og hvis det er nødvendigt, indregnes ændringerne i den periode, de revurderede skøn er foretaget.

Skøn, der er væsentlige for regnskabsaflæggelsen, foretages bl.a. ved opgørelse af hensættelse til reetableringsforpligtelser, vurdering af brugstider på materielle anlægsaktiver, værdiansættelse af afledte instrumenter, der ikke handles i et aktivt marked, over- og underdækning på energispareaktiviteter samt nedskrivningstest.

Nedenfor anføres de regnskabsmæssige skøn og forudsætninger, som ledelsen anser som de væsentligste for udarbejdelsen af koncernregnskabet.

Vurdering af levetid på materielle anlægsaktiver

Med virkning fra den 1. januar 2005 trådte bekendtgørelse om indtægtsrammer og åbningsbalancer for naturgasdistributionselskaber i kraft. Bekendtgørelsen og udmeldinger fra Energitilsynet fastlægger principperne for, hvorledes naturgasdistributionselskabernes fremtidige indtægtsrammer skal fastsættes, og i overensstemmelse hermed er kostprisen for ledningsnet anskaffet før 1. januar 2005 beregnet på grundlag af en forudsætning om, at ledningsnettet er økonomisk afskrevet år 2020.

For nye anlæg har Energitilsynet fastsat standardlevetider, som HMN Naturgas I/S anvender. Disse er vist i afsnittet om materielle anlægsaktiver.

Hensættelse til reetableringsforpligtelser (abandonment)

Hensættelse til reetableringsforpligtelser omfatter forventede omkostninger til nedlukning og fjernelse af naturgasdistributionsanlæg samt reetablering af de fysiske omgivelser. En opgørelse af omkostningerne hertil forudsætter kendskab til, hvor stor andel af beholdningen der faktisk skal sløjfes, samt prisen for bortskaffelse/sløjfning af hver enhed. Da der knytter sig usikkerhed hertil, vil opgørelsen ligeledes være behæftet med usikkerhed.

Hensættelsen måles til nutidsværdi af de på balancedagen skønnede fremtidige forpligtelser til reetablering og fjernelse.

Abandonmentforpligtelsen tillægges tilgang af forpligtelse af årets investeringer og diskonterings effekt, som giver en samlet hensættelse på 313,1 mio. kr. i 2016. Tilsvarende var hensættelsen i 2015 lig 303,9 mio. kr.

Værdiansættelse af afledte finansielle instrumenter, der ikke handles i et aktivt marked

HMN Naturgas A/S foretager afdækning af råvare- og valutarisici. Disse sikringstransaktioner vedrører fremtidige indtægter fra salg - og omkostninger til køb af naturgas. Endvidere indeholder kundekontrakter prisindeks, som udskilles og behandles som selvstændige afledte finansielle instrumenter, jf. nedenfor.

Dagsværdien af derivater anvendt til afdækning af råvarerisici og derivater indbygget i kundekontrakter er baseret på værdiansættelsesmodeller, der benytter priser, der udledes af handler i markeder, der er mindre likvide end eksempelvis rentemarkederne. Værdiansættelsen er derfor forbundet med en vis usikkerhed.

Den regnskabsmæssige værdi af afledte finansielle instrumenter anvendt til afdækning af råvarerisici og derivater indbygget i kundeaftaler udgør pr. 31. december 2016 67,1 mio. kr. under aktiver og 40,4 mio. kr. under passiver. De tilsvarende beløb for 2015 udgjorde 79,4 mio.kr. under aktiver og 166,8 mio. kr. under passiver.

Over- og underdækning på energispareaktiviteter

Den regnskabsmæssige værdi af over- og underdækning på energispareaktiviteter er forbundet med en skønsmæssig usikkerhed som følge af usikkerheden omkring, hvilket beløb en overskydende besparelse kan sælges til, og usikkerhed om, hvilken omkostning der skal afholdes for at gennemføre en manglende mængde besparelser. Grundlaget for måling er kostpris.

Pr. 31. december 2016 er der indregnet et aktiv på 28,0 mio. kr. Pr. 31. december 2015 var der indregnet et aktiv på 23,0 mio. kr.

Nedskrivningstest

Ved den årlige nedskrivningstest af goodwill foretages skøn over, hvorledes de dele af virksomheden (pengestrømsfrembringende enheder), som goodwill knytter sig til, vil være i stand til at generere tilstrækkelige positive nettopengestrømme i fremtiden til at understøtte værdien af goodwill samt øvrige nettoaktiver i den pågældende virksomhed.

Pengestrømsfrembringende enheder fastlægges på baggrund af koncernstruktur og indbyrdes pengestrømme mellem enheder. Strukturen og fastlæggelsen af pengestrømsfrembringende enheder vurderes årligt.

Skønnet over de fremtidige frie nettopengestrømme (nyttéværdi) baseres på budgetter og fremskrivninger samt regulering for de regulerede dele af koncernen. Væsentlige parametre er tilladt overskud i de regulerede dele og udviklingen i forbrug af naturgas. Fremskrivningerne for efterfølgende år er baseret på generelle forventninger og risici.

I de anvendte pengestrømme er effekten af de fremtidige risici knyttet hertil indarbejdet. Sådanne risici er derfor ikke indregnet i de anvendte diskonteringsrenter.

I budgetprocessen og gennem de daglige forretninger identificeres potentielle positive og negative ændringer i pengestrømmene for de enkelte pengestrømsgenererende enheder. Disse indgår i test af flere scenarier over de fremtidige mulige pengestrømme. Scenarierne afspejler eksempelvis forskellige forudsætninger om markeds- og salgsprisudvikling samt udvikling i gaspriser. I budgetter og forretningsplaner er ikke indregnet effekt af fremtidige restruktureringer og ikke-kontraherede kapacitetsudvidelser.

Den anvendte diskonteringsrente til beregning af genindvindingsværdien er en realrente, som baseres på et lavt risikotillæg grundet, at koncernen er i forsyningssektoren, en lav risikofri rente grundet koncernens gode kreditrating samt udviklingen i nettoprisindekset.

SELSKABSOPLYSNINGER

HMN Naturgas I/S

Gladsaxe Ringvej 11
DK-2860 Søborg
Danmark

Telefon: +45 62 25 90 00

E-mail: hmnnaturgas.dk

Hjemmeside: hmnnaturgas.dk

CVR-nr: 3250 5821

EAN-nr: 579 800 455 7808

Bank: Nordea

Regnskabsår: Kalenderår

Revision: PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Hjemstedskommune: Gladsaxe

BESTYRELSEN

Ole Bjørstorp
Formand

Jens Grønlund
Næstformand

Hans Toft
Næstformand

Torsten Nielsen
Medlem af arbejdsudvalget

Thomas Lykke Pedersen
Medlem af arbejdsudvalget

Arne Bisgård

Ib Bjerregaard

Willy R. Eliassen

Helge Friis

Elvin J. Hansen

Susanne Juhl
Adm. direktør

Karin Søjberg Holst

Morten Høgh

Erik Lund

Jens Jørgen Nygaard

Jørgen Nørby

Hans Jørgen Okholm

Finn Stengel Petersen

Ebbe Skovsgaard

Morten Slotved

Tina Tving Stauning

Jørgen Hammer
Sørensen

Ole Ørnbøl

REPRÆSENTANTSKABET

Steen Christiansen (A)	Albertslund
Erik Lund (C)	Allerød
Jack Nør (O)	Ballerup
Jesper Würtzen (A)	Ballerup
Michael Buch Barnes (A)	Brøndby
Johannes Trudslev (A)	Brønderslev
Svend Erik Trudslev (V)	Brønderslev
Kenneth Gøtterup (C)	Dragør
Willy R. Eliassen (V)	Egedal
Kurt Andreassen (V)	Favrskov
Thomas Lykke Pedersen (A)	Fredensborg
Anders Brandt Sørensen (A)	Frederikshavn
Jens Hedegaard Kristensen (A)	Frederikshavn
Jens Ole Jensen (V)	Frederikshavn
John Schmidt Andersen (V)	Frederikssund
Tina Tving Stauning (A)	Frederikssund
John Ingemann Allentoft (C)	Furesø
Preben Sandberg Pettersson (A)	Furesø
Hans Toft (C)	Gentofte
Karen Riis Kjølbye (C)	Gentofte
Poul V. Jensen (I)	Gentofte
Ebbe Skovsgaard (V)	Gladsaxe
Karin Søjberg Holst (A)	Gladsaxe
Ole Skrald Rasmussen (A)	Gladsaxe
Flemming Ørhem (O)	Glostrup
Pernille Beckmann (V)	Greve
Kim Valentin (V)	Gribskov
Helge Friis (A)	Halsnæs
John Calberg (C)	Helsingør
Peter Poulsen (A)	Helsingør
Kim Wacker (A)	Herlev
Finn Stengel Petersen (A)	Herning
Ole Stark (V)	Hillerød
Tue Tortzen (T)	Hillerød
Birthe Andersen (V)	Hjørring
Børge Bech (A)	Hjørring
Ole Ørnboel (A)	Hjørring
Nils Ulrik Nielsen (A)	Holstebro
Steen Ørskov Larsen (C)	Hvidovre
Bjarne Kogsbøll (C)	Høje-Taastrup
Morten Slotved (C)	Hørsholm
Carsten Kissmeyer (V)	Ikast-Brande
Ole Bjørstorp (A)	Ishøj
Pr. 1. marts Lars Holt (V)	Jammerbugt

Flemming Christensen (C)	Køge
Marie Stærke (A)	Køge
Birger Prahll (F)	Lejre
Jørgen Nørby (V)	Lemvig
Mette Schmidt Olsen (C)	Lyngby-Taarbæk
Simon Pihl Sørensen (A)	Lyngby-Taarbæk
Jørgen Hammer Sørensen (O)	Mariagerfjord
Niels Peter Christoffersen (A)	Mariagerfjord
Viggo Vangsgaard (A)	Morsø
Elvin J. Hansen (A)	Odder
Iben Sønderup (A)	Randers
Mark Pring (V)	Randers
Holger Pedersen (C)	Rebild
John G. Christensen (A)	Ringkøbing-Skjern
Niels Rasmussen (F)	Ringkøbing-Skjern
Ole Nyholm Knudsen (V)	Ringkøbing-Skjern
Torben Jørgensen (A)	Roskilde
Court Møller (B)	Rudersdal
Jens Darket (V)	Rudersdal
Kristine Thrane (A)	Rudersdal
Michel Berg (A)	Rødovre
Hans J. Okholm (F)	Silkeborg
Mustafa Kellegöz (A)	Silkeborg
Morten Høgh (I)	Silkeborg
Jens Grønlund (V)	Skanderborg
Anders Bøge (Løsgænger)	Skive
Arne Bisgård (V)	Skive
Hans Odder (C)	Solrød
Mogens Haugaard Nielsen (V)	Stevns
Niels Viggo Lynghøj (A)	Struer
Ole Bjerregaard (V)	Syddjurs
Henning Jensen (V)	Thisted
Jan R. Jakobsen (A)	Tårnby
Henrik Rasmussen (C)	Vallensbæk
Jens Lauritzen (V)	Vesthimmerland
Ib Bjerregaard (V)	Viborg
Lone Vase Langballe (O)	Viborg
Niels Dueholm (A)	Viborg
Torsten Nielsen (C)	Viborg
Christian Korsgaard (A)	Aalborg
Helle Frederiksen (A)	Aalborg
Mariann Nørgaard (V)	Aalborg
Steen B. Andersen (A)	Århus

